

Waardvogel

63e JAARGANG | NUMMER 5 | DECEMBER 2024
WWW.NVWK.NL



Van grijs naar groen met Buurtgroen 18

Een ontmoetingsplek voor groendenkers en -doeners

Weidevogelseizoen 2024 30

Verlagen en belevenissen van onze weidewachters

Persoonlijke terugblik 35

Vogels, mensen, drones, software en meer in de polder

Namen, telefoonnummers en e-mailadressen

Bestuur

Voorzitter	Jaap Graveland, jaap.graveland@nvwk.nl	06 53579285	0182 601814
Secretaris	Frans van der Storm, info@nvwk.nl Boschpolderstraat 14, 2807 LJ Gouda	06 55812250	
Penningmeester	Michiel Fokkema, penningmeester@nvwk.nl bankrekening NVWK: NL82 RABO 0127 2948 80	06 20565775	
Algemeen adjunct Bestuurslid	Benjamin Hallie, b.hallie@hetnet.nl	06 28430807	
Coördinator vogelwerkgroepen	Marije Willems, macwillems69@gmail.com	06 18736946	
Coördinator PR en communicatie	Vacant		

Werkgroepen

Redactie Waardvogel voor kopij	Maria Kuijf en Joke Colijn, nvwkredactie@gmail.com	06 44744408	0182 359778
Foto's t.b.v. de website	Redactie, nvwkredactie@gmail.com		
Werkgroep Ruimtelijke Ordening	Leen Verschoor, werkgroep@nvwk.nl	06 30575522	0180 682860
Coördinator weidevogelbescherming	Vacant , weidevogels@nvwk.nl		
Overige leden van het weidevogelteam:	Bernard de Jong, weidevogels@nvwk.nl	06 50276995	
	Joke Colijn, j.j.colijn@gmail.com	06 44744408	
	Arnout de Redelijkheid, a.derredelijkheid@degroenemotorz.nl	06 27324009	
Coördinator zwarte stern Krimpenerwaard	Max Ossevoort, maxossevoort@gmail.com	06 58870179	
Coördinatoren plantenwerkgroep	Mariëlla van Gemeren en Jacqueline Veltman, resp. planten@nvwk.nl	06 18365815	06 54213988
Contactpersoon werkgroep landschapsonderhoud	Edwin Valentijn, landschapwerkgroep@nvwk.nl	06 48131144	
Coördinatoren vlinders- en libellenwerkgroep	Ton Hoefnagel en Wil Sluis, vlinderwerkgroep@nvwk.nl	06 53209161	
Coördinator wintervogeltellingen	Hans Kouwenberg, wintervogels@nvwk.nl	06 11156898	
Coördinatoren grote zilverreigertelling	Mieke Veen, mieke.veen@hotmail.com	06 12417622	
	Leo Markensteijn, leom2941@gmail.com		
Coördinatoren uilenwerkgroep	Joep Vanderbroeck, uilenwerkgroep@nvwk.nl	06 55588849	
	Lilian Roosenboom, uilenwerkgroep@nvwk.nl	06 11568298	
Coördinator erfvogelwerkgroep	Jaap Graveland, erfvogels@nvwk.nl	06 53579285	0182 601814
Coördinator zwaluwenwerkgroep	Nico van Dam, nicovandam@hotmail.nl		0180 513975
Coördinatoren jeugdwerkgroep	Vacant , interim: Benjamin Hallie, b.hallie@hetnet.nl	06 28430807	
Aanspreekpunt Knotgroep Krimpen	Yolande Nederveen, knotgroepkrimpen@gmail.com	06 42508452	
Coördinator roofvogelwerkgroep	Jaap Jan Leeuwenburgh, roofvogelwerkgroep@nvwk.nl	06 40726332	
Coördinator waterwerkgroep	Vacant , waterwerkgroep@nvwk.nl		
Coördinator materialen	Floor Andeweg, materialen-nvwk@kpnmail.nl		0180 514130
Contactpersoon zoogdierenwerkgroep	Gabi Baartman, zoogdierenwerkgroep@nvwk.nl	06 51370748	

Andere belangrijke instanties

Dierenambulance Gouda e.o.	Ook voor ophalen zieke dieren met vogelgriep	0182 529059
Dierenbescherming	Afdeling Krimpenerwaard	0180 510984
Meldpunt m.b.t. milieu en de jacht	Politie Hollands Midden, Regionaal Milieu Team	0900 8844
Melden van zwerfvuil	Contact opnemen met de gemeente Krimpenerwaard	140182
Meldpunt Laagvliegen Krimpenerwaard		010 4733333
Vogelasiel	Vogelklas Karel Schot	010 4857847
Meldpunt klachten onderhoud sloten, bermen of dijken	Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard, info@hhsk.nl	010 4537356
Milieutelefoon	Bij verstoringen van de natuur	0888 333555
Illegale (roof)vogelvervolgning	Melden via www.natuurverstoring.nl of bij de politie	0900 8844
Meldpunt invasieve plantensoorten	In bermen N-wegen ter bestrijding en monitoring: zuidholland@pzh.nl	
Onderzoek doodsoorzaak wilde dieren	Dutch Wildlife Health Centre www.dwhc.nl/meldingsformulier	

Lid worden?

Wilt u actief deelnemen aan de Natuur- en Vogelwerkgroep Krimpenerwaard of wilt u de doelstellingen van onze vereniging steunen, word dan lid. Op onze website kunt u alles over ons vinden, wat we doen en waar we voor staan. Meld u aan op www.nvwk.nl onder 'de vereniging', of stuur een e-mail naar info@nvwk.nl met uw gegevens. U kunt ook de secretaris bellen: 06 55812250. Zie de colofon voor de diverse lidmaatschappen.

Colofon

De Waardvogel
ISSN 1384-8240
Jaargang 63
verschijnt 5 x per jaar, februari-
april-juni-september-december

Kopij aanleveren

Vóór 15 januari, 15 maart, 15 mei, 15
augustus en 15 november

Oplage

1100 exemplaren

E-mail redactie

Joke Colijn
Maria Kuijff
nvwkredactie@gmail.com

Website www.nvwk.nl

www.facebook.com/denvwk/

<https://twitter.com/denvwk>

nvwk.nl
uilenwerkgroep-nvwk.nl

Secretariaat & ledenadministratie

Frans van der Storm
Boschpolderstraat 14
2807 LJ Gouda
info@nvwk.nl

Contributie per kalenderjaar

€ 5,- voor een jeugdlidmaatschap,
één kind t/m 16 jaar
€ 20,- voor een basislidmaatschap
€ 25,- voor een gezinslidmaatschap

Bankrekeningnummer

NL82 RABO 0127 2948 80

Lid worden

U kunt lid worden via www.nvwk.nl
of door een e-mail met uw gegevens
te sturen naar info@nvwk.nl

Op de voorpagina

Smient
foto: Peter Stam
Foto van de maand:
Witte koraalzwam
foto: Henk Gazan

Overname van artikelen

Overname van artikelen uit dit blad is
toegestaan met bronvermelding

Disclaimer

Artikelen of uitingen van derden
in de Waardvogel geven niet
noodzakelijkerwijs de mening van de
redactie of van de Natuur- en Vogel-
werkgroep Krimpenerwaard weer,
maar zijn voor rekening van de
auteurs, de geciteerden of de bron

Drukkerij

Efficiënta
Krimpen aan den IJssel
Zie advertentie

Voor advertenties

nvwkredactie@gmail.com
Jaartarief (= vijf edities):
1/8 pagina: € 50,-
1/4 pagina: € 90,-
1/2 pagina: € 150,-



Van de voorzitter

Jaap Graveland

"M'n laatste", zei ik vorige keer. Maar in het bestuur bedachten we later dat het leuk is als ik dit voorwoord blijf schrijven tot onze ALV. Want het klinkt tegenstrijdig, maar van een afstandje zie je dingen soms beter. We kijken met onze ogen en we zien met onze hersenen. Ik ervaar het bijna dagelijks als vogelaar: je went aan de vogels en let daardoor minder goed op. Onze hersenen filteren de hele dag en zijn extreem gefocust op verandering. Zo houden we de hoeveelheid informatie om te verwerken beperkt. Dat filteren

kun je doorbreken waardoor je weer ziet wat je niet meer zag. De truc is even rust te nemen en je voor te stellen alsof je ergens voor het eerst bent. Probeer maar eens, er gaat opeens een wereld voor je open...

Maar dat terzijde.

Wat valt hier op, waar ik nu woon? Geen ganzen en eenden, nauwelijks open water. Ik mis de overvliegende zilverreigers en het gewiew van de smienten. Maar ook: roeken op ons erf en bij het station in Doetinchem, in plaats van kraaien. Geen bosuil, maar wel roepende steenuilen rond ons huis. Gisterochtend zat er eentje in de berk naast de brievenbus; hij vloog weg toen ik de krant haalde. M'n hart maakte een sprongetje.

Ook opvallend: er zijn geen grote natuurverenigingen in de Achterhoek. Er zijn vier afdelingen van IVN, twee van KNNV, drie vogelwerkgroepen, een zelfstandige uilenwerkgroep en twee aparte organisaties voor bomen en landschap. De grootste vereniging heeft 450 leden. De helft van hun werkgebied ligt buiten de Achterhoek. Het heeft denk ik met schaal en identiteit te maken. Het kerngebied is wel vijf tot zes keer zo groot als de Krimpenerwaard terwijl het aantal inwoners dat woont in of georiënteerd is op dat gebied vergelijkbaar is met onze waard, 85.000 mensen.

Mensen worden in zo'n groot gebied het liefst lid van een vereniging in hun eigen omgeving. Iemand in Doetinchem wordt geen lid van IVN Zutphen. Hij wordt lid van IVN Oude IJsselstreek. Dat zien we nu trouwens ook in de Krimpenerwaard: in diverse kernen ontstaan lokale initiatieven van Groen Bruist: inwoners die hun eigen buurt willen vergroenen.

Zo'n mix van lokale groepen en een omni-natuurwerkgroep zoals de NWWK die zich richt op het hele gebied is, denk ik, een gouden combinatie voor betrekken van inwoners bij de natuur en voor resultaten boeken voor natuur en landschap.

Er is trouwens één uitzondering: de Vereniging Agrarisch Landschap Achterhoek (VALA), het agrarisch collectief, met circa 1.000 aangesloten agrariërs. Er is samenwerking met vrijwilligers en Geldersch Landschap, dus ik ga daar zeker naar kijken.

Ik leg de laatste hand aan dit stukje, nadat ik net ben thuis gekomen van de jaarlijkse Landelijke Dag van Sovon. Wat een feest weer, goede lezingen, 1.500 deelnemers, ontmoetingen met mensen die ik al veertig jaar ken, maar weinig zie, met een hoofd en mobiel vol ideeën en nieuwe contacten kwam ik terug. Dus een tip voor jullie: Vlinderstichting, Zoogdiervereniging, Ravon en andere landelijke organisaties hebben ook allemaal hun landelijke dagen. Dus als je geestverwanten zoekt, ideeën en nieuwe natuurvrienden wil opdoen, kijk op hun sites en ga naar die dagen! Je vindt er een warm bad, wel zo prettig nu er uit Den Haag zo'n gure wind komt voor natuur.

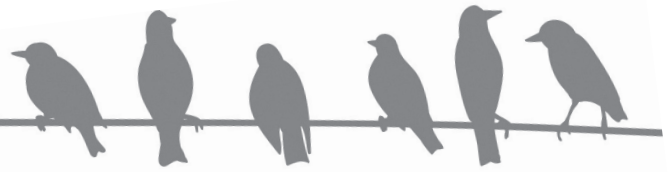
Terug naar de Achterhoek: er is hier op samenwerkingsgebied dus nog veel te doen. Nu las ik toevallig dat een natuurvereniging in de buurt nog een nieuwe voorzitter zoekt ;-). 🐦

In dit nummer

Belangrijke gegevens 2
Van de voorzitter 3
Even Noteren 4
Kerst- en Nieuwjaarswens 5
Koninginnenpage, foto van de maand 5
De fluitende wintergast op de voorpagina 6
Klussenbank: wie helpt mee? 8
Plantenwerkgroep krijgt doorstart in 2025 9
Veilig werken met uilen wordt veiliger NWWK 9
Bezoek aan de Delta 10
De Hennepakkers in Stolwijk 12
Verreikers en een telescoop 13
Jeugdpagina 14
De egel 17
Antwoorden egelkwis 17

Van grijs naar groen met Buurtgroen 18
Winter- of watervogeltelling 19
Help! De ransuil verdwijnt...? 20
Het is weer ransuilenroesttijd! 23
Op bezoek bij Nebularia 24
Nieuws uit de werkgroep RO 26
Mona Keizer schrappt vogelvriendelijke
bouwplannen 29
Weidevogelseizoen 2024 30
Verslagen en belevenissen van onze
weidewachters 31
Persoonlijke terugblik 35
Zwarte stern te weinig broedsucces 2024 38
Te weinig gruttojongen 42
'Stikstofbeleid stap voor stap' 42

Even noteren



Knotdatum landschapswerkgroep

21 december, 09.00-13.00 uur. Als je wil helpen en nog niet op onze maillijst staat, dan kun je je aanmelden bij landschapswerkgroep@nvwk.nl om goed op de hoogte te blijven. Actuele of veranderende data/locaties kunnen we dan op tijd aan je doorgeven.

Eindejaars Plantenjacht



Zaterdag 28 december op De Zaag, 10.00 uur verzamelen op de P-plaats voor de ingang bij 't hek. Op zoek naar bloeiende planten in het winterse jaargetijde gedurende een wandeling van een uur. Resultaten geven we door via plantenjacht.nl van FLORON. Mochten we er geen genoeg van krijgen, dan plakken we er nog een uurtje aan vast. Van jong tot oud, ervaren of niet, iedereen is welkom. Later bijspringen/eerder afhaken kan altijd.

Nieuwjaarswandeling Surfplas Reeuwijk



Zaterdagochtend 4 januari 2025. Van 08.30 tot ong. 12.00 uur. Naar goed gebruik lopen we het rondje Surfplas, weer of geen weer. Michiel Fokkema is gastheer, kennis aanwezig bij de deelnemers. We hopen uiteraard op leuke vogels. Startpunt is de parkeerplaats bij het Paviljoen Reeuwijkse Hout aan de plas. Uiteraard is er na afloop weer gelegenheid voor koffie of een warme kop soep. Voor nadere info: penningmeester@nvwk.nl of 06-20565775.



Knotdatum landschapswerkgroep

11 januari 2025, 09.00-13.00 uur. Als je wil helpen en nog niet op onze maillijst staat, dan kun je je aanmelden bij landschapswerkgroep@nvwk.nl om goed op de hoogte te blijven. Actuele of veranderende data/locaties kunnen we dan op tijd aan je doorgeven.

Knotdatum knotgroep Krimpen

18 januari 2025. Meer informatie of interesse in deelname? knotgroepkrimpen@gmail.com.


Wintervogeltelling

Zaterdag 18 januari vanaf 08.00 en 19 januari tot 17.00 uur. Duizenden vrijwilligers tellen het hele jaar door vogels. Zij dragen zo bij aan het onderzoek naar de vogelstand. De NVWK doet hieraan mee door wintervogeltellingen te organiseren in vaste telgebieden. Van september tot en met april worden eens in de maand de watervogels in de Krimpenerwaard geteld. Alle gegevens gaan naar SOVON, die de gegevens beheert en samenwerkt met CBS, ministeries en RWS. Onze tellingen komen uiteindelijk in de vogelbalans van SOVON. (<https://www.sovon.nl/vogelbalans>). Er kan zaterdag óf zondag geteld worden. Zie ook pag. 19. De wintervogeltellingen vinden plaats van september tot en met april in het weekeinde (de zaterdag) dat het dichtst bij de 15e ligt. Voor meer informatie of meekijken/meelopen: wintervogels@nvwk.nl

Nationale Tuinvogeltelling.

Tel op vrijdag 24, zaterdag 25 of zondag 26 januari 2025 één keer een half uur de vogels in je tuin of op je balkon. Vogels die óver je tuin vliegen tellen niet mee. Tel niet alle waarnemingen van een soort bij elkaar op, want dan tel je waarschijnlijk vogels dubbel. Geef alleen het hoogste aantal door van een soort die je tegelijk hebt gezien. Dus: zie je in jouw telhalftuur



3 koolmezen tegelijk en even later 5 koolmezen? Dan geef je door: 5 koolmezen. Geef de vogels die je geteld hebt door via mijntuinvogeltelling.nl. Daat staat een telformulier voor je klaar. Vul dat uiterlijk maandagochtend 27 januari in vóór 12.00 uur. Leuk om deze telling met (klein- of buur-)kinderen te doen! 

Knotdatum landschapswerkgroep

25 januari, 09.00- 13.00 uur. Als je wil helpen en nog niet op onze maillijst staat, dan kun je je aanmelden bij landschapswerkgroep@nvwk.nl om goed op de hoogte te blijven. Actuele of veranderende data/locaties kunnen we dan op tijd aan je doorgeven.

Knotdatum knotgroep Krimpen

1 februari 2025. Meer informatie of interesse in deelname? knotgroepkrimpen@gmail.com.

Knotdatum landschapswerkgroep

8 februari 2025, 09.00 - 13.00 uur.

Knotdatum knotgroep Krimpen

15 februari 2025

Wintervogeltelling

15 en 16 februari 2025. Voor meer informatie of meekijken/meelopen: wintervogels@nvwk.nl.

Grote zilverreigertelling, laatste van drie tellingen

Zaterdag 22 februari wordt de derde telling van grote zilverreigers van dit seizoen gehouden. Er wordt geteld op de bij ons bekende slaapplaatsen, vanaf zonsondergang tot dat het donker is. Voor (eenmalige) deelname of info: Mieke Veen, mieke.veen@hotmail.com of Leo Markensteijn, leom2941@gmail.com.

Knotdatum landschapswerkgroep

Zaterdag 22 februari 2025, 09.00 - 13.00 uur.

Knotdatum landschapswerkgroep

Zaterdag 8 maart 2025, 09.00 - 13.00 uur.

Knotdatum knotgroep Krimpen

Zaterdag 15 maart 2025. Meer informatie of interesse in deelname? knotgroepkrimpen@gmail.com.

Wintervogeltelling

Zaterdag 15 of zondag 16 maart 2025. Voor meer informatie of meekijken/meelopen: wintervogels@nvwk.nl.

Wintervogeltelling

Zaterdag 12 of zondag 13 april. Voor meer informatie of meekijken/meelopen: wintervogels@nvwk.nl.

Verwacht in het voorjaar:

-Gebiedsexkursie natuureiland Tiengemeten (mogelijk ook apart voor jeugdleden).

-Excursie naar de Hortus in Leiden (mogelijk eveneens aparte jeugdexkursie)



Op de Landelijke Dag van Sovon werd 2025 aangekondigd als Jaar van de Torenvalk. Meer daarover in februari as.!

Gewijzigd e-mail adres

Het e-mail adres van Knotgroep Krimpen is gewijzigd. Voorheen was het knotploegkrimpen@gmail.com. Dat is veranderd in: knotgroepkrimpen@gmail.com.

Oude Waardvogels aangeboden

Anja Mastenbroek stelt een bijna complete serie Waardvogels ter beschikking voor een belangstellende. Het betreft Waardvogels vanaf het jaar 2002 tot 2024. Wie belangstelling heeft, kan haar mailen: anjamastenbroek@gmail.com.



Witte koraalzwam foto van de maand

Maria Kuijf

Koraalzwam is een goede naam voor deze schimmel. Het is als koraal in de bossen. Het is een wereldwijd voorkomende zwam. Henk Gazan fotografeerde dit kleine paddenstoeltje.

Wat is het verschil tussen een zwam en een paddenstoel? De zwam is het organisme dat onder de grond of in een boom zit. Het is een netwerk van schimmeldraden. De paddenstoel is het vruchtlichaam van de zwam. Het is geen bloem, want hij is heel anders opgebouwd. Hij zorgt wel voor de verspreiding van de zwam door middel van sporen. Sporen zijn minuscule klein.

Bodemschimmels zijn belangrijk voor de natuur. Ze ruimen bladeren en dood hout op. Zonder schimmels zouden de bossen begraven worden onder hun eigen afgevallen bladeren en takken. Bodemschimmels leven van en zetten organisch materiaal om in voedsel voor planten en bomen. Er zijn schimmels die echt samenwerken met bepaalde bomen. De schimmels transporteren dan mineralen en water naar de boomwortels en krijgen van de boomwortels dan weer koolstof en energie.

Bodemschimmels houden met hun kleverige draden gronddeeltjes samen, zodat bij regen de grond niet wegspoelt, waardoor ze erosie helpen voorkomen. Planten en dieren groeien door middel van celdeling. Een groter exemplaar heeft meer cellen. Bij paddenstoelen is dat anders! Paddenstoelen groeien omdat de cellen gróter worden. Als een paddenstoel uit de grond komt, zuigt hij zich vol met water, waardoor hij groeit. Dat verklaart waarom de paddenstoelen 'uit de grond kunnen schieten'. Mede daarom komen paddenstoelen het meest voor in de herfst, dan is het vochtig en ook nog niet zo koud. Bovendien is er door het afgevallen blad veel materiaal voor hen beschikbaar als voedsel.

De fluitende wintergast

Op de voorpagina: smient

Erik Kleyheeg

De smient, het fluitende eendje, siert het logo van de NVWK. En dat is niet voor niets! Dankzij de wintervogeltellingen weten we dat er enkele tienduizenden smienten in de Krimpenerwaard overwinteren. De geringe lengte van de blauwgrijze snaveltjes verraadt dat deze eendjes graseters zijn – eigenlijk gedragen ze zich als kleine gansjes – en laat gras nou in overvloed beschikbaar zijn in onze laagveenpolders. Het is mede dankzij de smient dat de Krimpenerwaard internationaal is aangemerkt als Important Bird Area, belangrijk vogelgebied. Een significant deel van de wereldpopulatie van de smient verblijft namelijk op enig moment in het jaar in de Krimpenerwaard. ➡

Smienten broeden maar mondjesmaat in Nederland, landelijk gaat het om niet meer dan enkele tientallen paartjes. De belangrijkste broedgebieden zijn Scandinavië en Rusland. De wereldpopulatie wordt geschat op ongeveer drie miljoen individuen. De meest oostelijk broedende vogels overwinteren

in Zuidoost-Azië en India, maar broedvogels uit West-Rusland en Scandinavië trekken massaal naar Noordwest-Europa. In Denemarken en Engeland overwinteren ook veel smienten, maar de meeste zitten in Nederland. Naar schatting bezoekt bijna een miljoen smienten Nederland tijdens de trek of in de winter.



De eerste smienten arriveren al in augustus vanuit hun overwinteringsgebieden, maar de grootste golf komt eind september. In de wintermaanden zijn ze niet te missen in de Krimpenerwaard. Verspreid over de polders zie je groepjes van tientallen tot honderden vogels, vaak grazend op de weilanden of rustend in de sloot. Ze zijn met geen enkele andere soort te verwarren, zeker de mannetjes met hun overwegend grijze lijf en donker oranje kop met opvallende gele bles. De vrouwtjes zijn onopvallender oranjebruin gekleurd en tref je zelden zonder gezelschap van mannetjes. Het meest herkenbaar is misschien nog wel de karakteristieke fluitende roep. Als je in de winter 's avonds in het donker buiten loopt, hoor je steevast groepjes overvliegen, ten minste in het noorden van de Krimpenerwaard. Daar vliegen de hele dag door vogels over die pendelen tussen de grazige polders en de belangrijkste slaappleaats in de regio, plas Broekvelden, beter bekend als de surfplas Reeuwijk. Eind maart, begin april vertrekken de meeste vogels weer naar hun broedgebieden.



Boven: een vrouwtjessmient, foto: Huig Bouter. Onder: vliegbeeld van smienten, foto: Peter Stam

Langs een groot deel van hun trekroute wordt flink gejaagd op smienten. Smienten die in Nederland zijn geringd, worden vooral uit Rusland regelmatig teruggemeld. De voorjaarsjacht daar is massaal en veel van 'onze' smienten overleven dat niet. In Nederland daarentegen zijn smienten relatief veilig. Het is opvallend hoe dat hun gedrag beïnvloedt: gedurende de



winter worden ze steeds minder schuw. Toch is die veiligheid niet gegarandeerd. Hun voorkeur voor gras en het feit dat smienten in grote groepen foerageren, betekent dat boeren soms schade ondervinden. Het faunabeheerplan van Zuid-Holland spreekt van vraatschade, vervuilingsschade en schade door verslemping van de bodem. In de Krimpenerwaard loopt de getaxeerde schade in sommige jaren op tot enkele tienduizenden euro's. Daarom gaan er regelmatig stemmen op om de smient te mogen bejagen in Zuid-Holland. Deze initiatieven strandden de afgelopen jaren echter steevast bij de rechter, omdat niet kan worden uitgesloten dat dit een negatief effect heeft op de populatie.

Hoewel smienten verspreid over de hele Krimpenerwaard voorkomen, zijn ze op sommige plekken wel heel makkelijk te vinden. In polder Den Hoek vind je de hele winter door groepjes die goed door je verreikijker te bekijken zijn, bijvoorbeeld direct vanaf de parallelweg langs de N210.

Waar je ook rustig naar soms wel duizenden smienten kunt kijken, is bij het kijkscherm langs de Lekdijk bij de Bakkerswaal. Het is heerlijk om hier een poosje te luisteren naar hun opgewonden gefluit. Deze eendenkooi is de grootste slaapplek van smienten in de Krimpenerwaard. 🦆



*Boven: een kenmerkend beeld van smienten: massaal opvliegend uit een sloot, foto: Peter Stam
Onder: mannetje smient in de vlucht, foto: Vincent Vuik*



Klussenbank: wie helpt mee?

De NVWK krijgt het steeds drukker. Dat is prachtig, want in de praktijk betekent het dat we als vrijwilligersvereniging meepraten bij de grote projecten in de Krimpenerwaard en daar het natuurbelang kunnen inbrengen, maar ook dat we uit eigen initiatief met projecten kunnen aankloppen bij de beide gemeenten, het waterschap en de provincie. Soms schieten daardoor bepaalde klussen erbij in en voor de projecten hebben we extra handen nodig. Daarom hebben we een klussenbank opgericht; er staan ook klussen op de website onder Actueel. Vaak gaat het om kortlopende taken, soms komt een klus op herhaling. Wie helpt mee? 🐦

Maak filmpjes van je werkgroep of activiteit

De NVWK wil een beelddocument van de activiteiten van alle werkgroepen maken. Daarvoor zijn filmpjes door leden nodig, die je gewoon maakt met je telefoon. NVWK-activiteiten vinden plaats door het hele jaar heen, dus blijf alert op geschikte momenten in alle jaargetijden. Lekker bezig in het landschap? Ben je vlotjes aan het timmeren, loop je planten te inventariseren, Waardvogels te bezorgen of sta je vogels te tellen? Doe je mee aan een cursus of excursie? Alles leent zich voor een filmpje. Bij voorkeur liggend, (landscape) maar gooi een leuk staand filmpje niet weg. Stuur je materiaal naar het e-mailadres van de redactie, zodat we hiervan een representatieve korte film kunnen maken. De eerste filmpjes zijn binnen! We zijn benieuwd - stuur maar op!



Versterking voor de jeugdwerggroep



Benjamin zoekt versterking voor de jeugdwerggroep. Hij is creatief in het bedenken van activiteiten, maar zou blij zijn met versterking voor het uitvoeren van die leuke plannen. Benjamin heeft een drukke baan naast zijn studie en het zou voor het moment al helpen als een ouder of grootouder de praktische organisatie van al is het maar één activiteit op zich wil nemen. Een coördinator zou natuurlijk helemaal ideaal zijn. Neem contact op met Benjamin Hallie voor overleg of informatie, pag. 2.

Punt transect teller - eh, watte???

Jaap Graveland is verhuisd naar de Achterhoek en was behalve actief voorzitter, ook een actief vogelteller. Die tellingen zijn heel waardevol en mogen het liefst niet worden onderbroken. Veel tellingen zijn al bij een vogelaar 'ondergebracht', maar deze niet. Het betreft een éénmalige vogeltelling per jaar tussen Kerst en half januari - dat lijkt toch goed te doen? Hij legt het je zelf graag uit. Bel hem voor meer informatie! Pag. 2.



Tellen-tellen-tellen - nog meer tellen?

Jazeker, want meten is weten. Het IHC-bos mag niet worden bebouwd, zie pag. 26. Dat was reden voor een klein feestje, maar we zijn er nog niet. De eigenaar wil ervan af. Er spelen kinderen, er wandelen volwassenen met hun hond. En het stormt regelmatig. Er moet een vorm van extensief beheer komen waarbij risico's worden onderkend en aangepakt. Er gaan dingen veranderen maar de vorm waarin is koffiedik kijken. Eén ding is zeker: het mag niet ten koste van de rijkdom aan broedvogels gaan. Er is al een mooie reeks aan jaren geteld, en deze gezellige dames zoeken versterking. Loop gewoon eens mee? We garanderen een rijke ervaring! Benieuwd? Informatie: Joke Colijn, redactie, pag. 2.



Hulp gevraagd bij organiseren van lezingen

Om ook in de toekomst een structureel aanbod van lezingen binnen de NVWK te kunnen bieden, is de vereniging hard op zoek naar iemand die betrokken wil zijn bij de organisatie. Het gaat hierbij om ongeveer een viertal lezingen per jaar, meestal georganiseerd in de periode tussen september en mei. Vanuit het bestuur blijft (indien gewenst) altijd iemand op de achtergrond betrokken voor het regelen van de locatie, voldoen van eventuele sprekersvergoedingen en coördinatie. Ook beschikt de vereniging over een lijst met potentiële sprekers. Het is geen grootse investering en je staat er dus allerminst alleen voor! Toch al geïnteresseerd in onderwerpen over natuur,



wellicht vaker aanwezig tijdens lezingen en bereid tot deelname aan organisatie? Stuur dan even een mailtje naar Benjamin, zie pag. 2 voor contactgegevens.

Knotploeg mikt op versterking

Om de twee weken in het winterseizoen is de knotploeg van de landschapswerkgroep actief op zaterdagochtend. Lekker buiten bezig in het landschap onder deskundige leiding. Ook fruitbomen komen aan de beurt. Frits legt graag uit hoe het team werkt. Doe je mee? Of wil je meer informatie? Mail of bel Frits Hemerik, fhemerik@gmail.com, 06-53839968.



Leden in Schoonhoven: wie springt op?

Het onderhoud aan de nestkasten in het Springerpark en op de oude begraafplaats is jarenlang bijgehouden door een aantal trouwe leden. Stille krachten, bevredigende klus. Maar met het klimmen der jaren viel het klimmen in ladders niet meer te combineren. Wie gaat de uitdaging aan en springt hiervoor op? Nog leuker is als je e.e.a. in het broedseizoen combineert met een wekelijkse ronde om de bezetting te checken, dan zie je de eer van je werk. Bijvoorbeeld met MUS, het Meetnet Urbane Soorten. Je kunt ook ervoor kiezen om één van deze twee gebiedjes voor je rekening te nemen. En met een maatje wordt het helemaal een toffe klus. Zet ook (samen) je park op de begraafplaats op de kaart, zodat het belang van natuur in de stad wordt onderbouwd. Bel Joke Colijn, zie pag. 2.



Reserve-bezorger 1.100 Waardvogels

Vijf keer per jaar ploft hij op uw mat: de Waardvogel. Een bezorger in uw wijk is hiervoor op pad geweest. Daar gaat heel wat georganiseerd aan vooraf. Rolf van Beek krijgt een seintje van de drukker als de dozen kunnen worden opgehaald. Hij telt ze vervolgens uit voor alle wijken, en bezorgt die aan huis bij de bezorgers. Alles in 2 dagen, zodat u 'm bij aanvang van het weekend in de bus heeft. Alleen: Rolf wil ook wel eens op vakantie... of kan de griep oplopen! Hij zoekt voor zo'n geval een vervanger. Wie lijkt dit een leuke stand-by klus? Bel Rolf en rijd eens met 'm mee! 06-42184148.



Plantenwerkgroep krijgt doorstart in 2025

Mariëlla van Gemeren en Jacqueline Veltman, selfie: Jacqueline

Jaap Oosterom heeft tot nu toe de activiteiten van de plantenwerkgroep geleid, maar vanwege zijn inventarisatiewerk door het hele land is er minder tijd en vindt hij het prima als de werkgroep ondersteund gaat worden door Mariëlla en Jacqueline. Hopelijk blijft hij ons met zijn brede kennis helpen bij de km-hok telling! 🐿

Nieuwe invalshoek voor de doelstelling:

Leren van en over inheemse planten. We willen planten aantrekkelijker maken voor een bredere doelgroep. Eenvoudiger, actiever en uitdagender.

Hoe? Met diverse activiteiten:

1. Eindejaars Plantenjacht: zaterdag 28 december 2024 op zoek naar bloeiende planten op De Zaag.
2. Een keer per maand op zaterdagochtend van 10.00-12.00 uur. Wat bloeit er? Eerst meest bekendere soorten plukken en determineren met loep en website: naam, familie, standplaats. Hulpmiddel is de website www.floravannederland.nl.
3. Lezing één keer per jaar 's avonds door... of quiz, of memorie, of kwartetten over planten.
4. Herbarium aanleggen en/of tekeningen maken.
5. Deelnemers schrijven stukje over een plant in de Waardvogel
6. Voor gevorderden en liefhebbers km-hok telling met Floron

Waar? Voornamelijk buiten maar we zijn nog op zoek naar een leuke, landelijke, betaalbare locatie.

Hoe vaak? Elke eerste zaterdagochtend van de maand van 9.00 tot 12.00 uur vanaf februari 2025

Voor wie? Voor iedereen die wat meer over planten wil weten. Geen voorkennis nodig.

Opgeven: Leuk? Kom dan meedoen! Geef je op via planten@nvwk.nl, dan volgt meer info. Tot ziens!

[In de volgende Waardvogel stellen Mariëlla en Jacqueline zich voor en horen we meer, red.] 🐿



Selfie!

V.l.n.r. Mariëlla, Jacqueline en Jaap, door weer en wind voor de plantjes!

Veilig werken met uilen wordt veiliger NVWK

Paul Feenstra, mede namens Roel, Joep, Edwin en Bert

Zoals beloofd hierbij een update over het traject veiligheid binnen de NVWK. Je denkt vast: zijn jullie daar nu nog mee bezig, ik dacht dat dat al klaar was? Nee, we zijn nog niet klaar, maar rekening houdend met het feit dat veel van onze leden, zoals ik, nog een fulltime baan hebben, kan ik toch melden dat we vooruitgaan. Met kleine stapjes steeds vooruit. Voor de uilenwerkgroep was het handboekje met de bijbehorende richtlijnen, een risico-inventarisatie en een overzicht van alle middelen en PBM (persoonlijke beschermingsmiddelen) klaar, en we hebben daar een akkoord op van het bestuur. Wel kwam gelijk de vraag om dit proza breder in te zetten en het ook met de andere werkgroepen te delen, dus wat hebben we vervolgens gedaan? 🐿

Joep, coördinator uilenwerkgroep, heeft dat verzoek neergelegd bij alle andere coördinatoren tijdens het coördinatoren overleg, waarop Bert van de Knotgroep Krimpen en Edwin van de landschapswerkgroep hebben gereageerd.

Ondertussen zijn we nog een paar trajecten gestart. Zo zijn we ons breed gaan oriënteren waar we subsidie kunnen verkrijgen. Om deze aanvraag zoveel mogelijk concreet te doen, zijn we met de genoemde drie werkgroepen (uilenwerkgroep, Knotgroep Krimpen en werkgroep landschapsonderhoud) de behoefte aan het inventariseren. Dus wat hebben we waar nodig, wat moet vervangen worden, welke certificaten moeten worden behaald of vernieuwd etc. Roel trekt dit traject als medewerker van de uilenwerkgroep. De andere twee werkgroepen zijn tevens bezig met het inrichten van de Stigas app, die vooral de coördinatoren handvatten geeft om de werkzaamheden vooraf veilig te inventariseren. Voor de VCA-certificaat kenners, het gaat om de TRA (Taak Risico Analyse) en LMRA (Laatste Minuut Risico

Analyse). <https://www.stigas.nl/nieuws/app-gaat-coördinatoren-vrijwilligersgroepen-het-groen-ondersteunen/>

Om werkzaamheden uit te kunnen voeren op plekken waarvan wij geen adres maar alleen een GPS-code van de kast hebben en waar we met privé-auto's niet heen mogen rijden, is een vergunningsaanvraag gedaan voor enkele kentekens.

Eigenlijk lopen alle trajecten tegelijk, waarbij Bert, Edwin en ik het Uilenhandboekje gaan aanvullen met de richtlijnen van de andere groepen. Ik kom met grote regelmaat systemen en handboeken tegen bij bedrijven waar de handboeken eigenlijk alleen maar tegenwerken, die zijn veel te gecompliceerd. Vanzelfsprekend houden wij het simpel en vooral overzichtelijk en gebruiksvriendelijk!

Wij zijn dus nog steeds op stoom; oké het is dan misschien een wat ouder boemeltje, maar we gaan nog steeds vooruit. Op naar altijd veilig werken binnen de NVWK! 🐿

Bezoek aan de Delta

Vogels kijken in de Hollandse en Zeeuwse delta

Tekst: Gabi Baartman, foto's: Jurgen Tan, tenzij anders vermeld

Het stond al een tijdje op de agenda van de NVWK genoteerd: een bezoek aan de Delta, georganiseerd door Coen van Nieuwamerongen. Op zaterdag 2 november verzamelden we ons op de parkeerplaats bij de Surfplas in Krimpen aan den IJssel. Met vier volle auto's gingen we op pad. Voor Coen was het dit jaar al de tweede keer dat hij met een groep deze kant op ging, want op 27 januari had hij ook al een excursie georganiseerd. 🐦

Het was een gevarieerd gezelschap: mensen die voor het eerst met een excursie megingen en ervaren vogelaars die zelf ook een excursie zouden kunnen begeleiden. Dit maakte het extra leuk, want zo konden we veel zien en van elkaar leren. We hadden zelfs het nieuwste lid van de NVWK bij ons. Jurgen vertelde enthousiast dat hij zich de dag ervoor als lid had aangemeld.

Met onze auto's volgeladen met camera's en verrekijkers vertrokken we naar onze eerste bestemming: het bezoekerscentrum Tenellaplas in Rockanje. Voor meer informatie over dit bezoekerscentrum: <https://www.zuidhollandslandschap.nl/routes/bezoekerscentra/tenellaplas>. Nog voordat we goed en wel waren uitgestapt, hadden we al een bijzondere soort gespot: een **grote lijster**, hoog in een boom. Vervolgens wandelden we rustig richting het strand, natuurlijk niet zonder regelmatig stil te staan om te luisteren naar de vogelgeluiden en te speuren naar beweging in de struiken.

Toen we het strand bereikten, zagen we een groep **strandleeuweriken** opvliegen – een soort die ik dolgraag wilde zien. Deze kustvogels zijn vrij gemakkelijk herkenbaar aan hun kenmerkende gele kopjes en zwarte borstbanden. Helaas vlogen ze eerst wat verder weg, waardoor we ze niet goed meer konden zien. Maar Coen stelde ons gerust: vogels kijken is geduld hebben en meestal keren ze langzaam weer terug naar de plek waar ze zaten. En inderdaad na een tijdje wachten, zagen we ze weer, eerst nog wat verder weg, maar daarna weer goed zichtbaar. Lekker rommelend in het groen en tussen het zand. Het blijft een mooi gezicht om vogels zo bezig te zien in hun natuurlijke omgeving.

Hoewel ik ze zelf niet heb gezien, wist Coen samen met een paar anderen nog een **ijsgors** en een **Europese kanarie** te spotten.

Daarna liepen we weer terug naar het bezoekerscentrum. We waren al vroeg op stap, dus een mooi moment om even bij te tanken en een broodje of iets anders te eten.

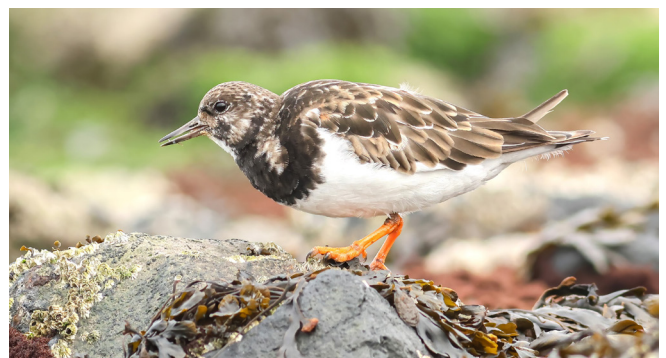
De volgende stop was bij Stellendam. Zelf rij ik altijd naar de binnenhaven, en dat deed ik nu ook. Gelukkig had ik twee goede bijrijders die me corrigeerden: "Je rijdt verkeerd, we moeten nog een stukje verder." Naar de parkeerplaats Noordzeestrand, langs de dijk.



Roodkeelduiker, foto: Gabi Baartman

Voor mij was het een onbekende plek, maar wat een weids uitzicht heb je daar! Er was zoveel te zien.

Terwijl we naar de ene kant stonden te kijken, riep Coen ons ineens: "Er zitten **roodkeelduikers** aan de andere kant!" Die wilden we natuurlijk niet missen, dus we snelden naar de andere kant en wachtten tot één van de roodkeelduikers zich goed liet zien. Roodkeelduikers duiken regelmatig onder water, maar deze liet zich ook goed boven water bewonderen. Er was een lekker visje gevangen dat snel door zijn in winterkleed nu grijswitte keeltje verdween.



Steenloper, een actief vogeltje, foto: Coen van Nieuwamerongen



De onopvallende paarse strandloper

Na een klein uurtje gingen we weer verder, nu richting de Brouwersdam, een bekend gebied voor vogelaars. Eerst op zoek naar de sneeuwgorzen, die zich daar een paar dagen had laten zien, maar helaas nu niet meer. We stapten weer in de auto en gingen verder. Langzaam rijdend en slalomend langs de talloze Duitse campers die de hele dam leken te bezetten, konden we vanuit de auto – en door natuurlijk regelmatig uit te stappen – heel veel zien. De **rotganzen**, **drieteenstrandlopers**, **bontbekplevieren**, **paarse strandlopers** en **steenlopers** liepen vlakbij, bij het nog kleine stukje laag water, op zoek naar iets eetbaars. Ik ben een fan van de steenlopers, die elk steentje, plukje wier of wat dan ook omdraaien voor een lekker hapje.



Altijd vertederend, een gewone zeehond komt even kijken



Rotganzen vind je voornamelijk bij zout water



Drieteenstrandloper tjes rennen vaak voor de aanrollende golven uit, foto: Coen van Nieuwamerongen



Gabi in actie

Bij de spuisluis zochten we nog even naar de zeehonden. Die blijven altijd leuk om te zien, naast grote aantallen **aalscholvers** en verschillende soorten meeuwen.

Hoewel we al even onderweg waren, waren we het nog niet zat. We reden naar Plan Tureluur als laatste bestemming. Een geweldige plek. Zeker zo rond het tijdstip dat wij er waren. Het was hoog water aan het worden en alle vogels die eerst buitendijks waren, kwamen terug naar de polder. Grote groepen **wulpen**, **goudplevieren** en **zilverplevieren**. Er was zoveel te zien en te genieten.

Met de telescopen die een paar van ons bij zich hadden, konden we alles perfect in beeld krijgen. Een goede verrekijker is natuurlijk onmisbaar voor vogelaars, maar een telescoop voegt toch iets extra's toe. Het is geweldig dat er altijd wel iemand is die er een bij zich draagt en anderen mee laat kijken. Zo konden we allemaal genieten van de details van de vogels.

Terwijl de meesten van ons druk bezig waren met het observeren en fotograferen van de vogels die goed te zien waren, hield Coen voortdurend de lucht in de gaten en luisterde hij aandachtig naar de roep van trekvogels. En wat bleek? Er was heel wat te zien en te horen! Coen gaf aan dat hij die dag zeker een kleine duizend **rietganzen**, duizenden **koperwieken** en honderden **kramsvogels** had gezien.

An alle goede dingen komt een eind, zo ook aan deze geweldige dag. Terwijl we bij restaurant De Heerenkeet genoten van een heerlijk drankje – voor de meesten warme chocolademelk met slagroom, want we hadden het zonder te merken toch wel koud gekregen – blikten we terug op de dag. Hoewel we niet zoveel soorten hadden gezien als tijdens de excursie in januari, toen de deelnemers 103 soorten zagen, vonden we ruim 70 soorten ook een prachtig resultaat. We kwamen allemaal tot dezelfde conclusie: het was een fantastische dag geweest. En ook nu weer, zeker voor herhaling vatbaar!

Natuurlijk is het het leukst om zelf op pad te gaan. Maar als je op een regenachtige dag toch vogels wil zien, kijk dan eens op YouTube naar De Visdief. Hier vind je verschillende filmpjes die zijn gemaakt in de omgeving van de Brouwersdam. 🐦



Links: de organisator en gids Coen van Nieuwamerongen, rechts naast hem Gabi Baartman

De Hennepakkers in Stolwijk

Tekst en foto: Wim van den Bremen

Aan de noordoostzijde van Stolwijk ligt het groengebied De Hennepakkers. Het is een geliefd gebied voor wandelaars en hondenuitlaters. Er zijn bomen, een speelbos, knotwilgen en in verschillende fasen zijn er fruitbomen geplant. Zoals in veel gemeenten hebben de medewerkers voor het onderhoud verstand van tractoren en maaimachines. Maar niet van fruitbomen. Dat is aan veel bomen te zien. Er is niet vanaf het begin een goede vormsnoei gegeven. Daardoor staan bijvoorbeeld een aantal jonge pruimenbomen er onnodig armoedig bij. ➡

Een groep inwoners van Stolwijk heeft het op zich genomen om hier onderhoud te doen. Ze knotten de wilgen eens in de drie jaar en ze wilden ook met de fruitbomen aan het werk. Via dorpsgenoten werd er afgesproken dat er speciaal voor deze groep vrijwilligers een fruitsnoeicursus werd gegeven. In het prachtige dorps huis De Koster werd begonnen met een theoriemiddag. Omdat elke boom anders gesnoeid moet worden, is de theorie van belang om te begrijpen wat je wel en niet moet snoeien.



Op zaterdag 16 november was het tijd voor het praktisch gedeelte. Omdat er veel fruitbomen zijn met achterstallig onderhoud werd er eerst een programma met prioriteiten gemaakt. Er zijn daar veel jonge pruimenbomen en prachtige oudere kersenbomen. Dat

zijn zogenaamde steenvrucht bomen en die hebben zonder blad, als de sapstroom stilstaat, geen weerstand tegen de ziekte loodglans. Die worden daarom pas 's zomers, direct na de pluk gesnoeid. Veel oudere appel- en perenbomen hebben ooit opgaande loten gehad die er niet zijn uitgehaald. Daarom zijn de loten heel dik en de bomen heel hoog geworden. Bij deze bomen moet er een etage boven uit worden gezaagd. Maar daarvoor heb je lange ladders en een motorzaag nodig. Die zijn er nog niet dus dat zagen moet later.

Begonnen werd met een aantal appel- en perenbomen in de productiefase. Ook hier was veel achterstallig onderhoud. Bij vrijwilligers en beginners in het fruit snoeien zie je vaak dat ze onderin de boom beginnen. Terwijl de zon en het licht van boven in de boom komen. Het is dus nodig om de boom eerst bovenin open te snoeien. Gelukkig zijn er tegenwoordig stokzagen en stokscharen, zodat mensen die niet op een ladder durven toch volwaardig mee kunnen doen. Bij achterstallig onderhoud is het ook belangrijk om eerst met het dikkere hout te beginnen. Als overtollige dikke takken bovenuit de bomen zijn weggehaald zie je ook onmiddellijk het licht weer op de takken vallen. Verder waren een aantal bomen op de onderstam uitgelopen. Dat beconcurrert de fruitboom. Die uitlopers moeten dus ook steeds worden weggehaald.

Er moesten ook nog een aantal organisatorische zaken worden besproken. Hoe kom je als vrijwilligers aan het juiste materiaal? Daarvoor is de weg naar de Groene Motor geweest die materiaal uitleen verzorgt. Ook is er overleg met de gemeente nodig. Die wil onderste takken van kersenbomen afhalen omdat schoolkinderen de kersen van die takken plukten. De vrijwilligers vinden echter dat fruit in een openbaar park door iedereen geplukt moet kunnen worden. En natuurlijk moet het afvoeren van snoeihout worden afgesproken. Aan het eind van de ochtend waren de cursisten ervan overtuigd dat ze veel geleerd hadden. ➡

Slaapplaatsen van de grote zilverreiger melden

De grote zilverreiger is van oorsprong een vogel uit het oostelijke, mediterrane gebied. Door het beschikbaar komen van geschikte leefgebieden heeft deze hagelwitte reiger zijn verspreiding inmiddels uitgebreid tot in Nederland. De Oostvaardersplassen vormen hier het belangrijkste bolwerk. Dit gebied is de springplank vanwaar andere gebieden inmiddels gekoloniseerd worden. Met name in de winter zijn grote aantallen te vinden in weidegebieden, die waarschijnlijk zowel uit Oost- (Polen), Zuidoost- (Oostenrijk/Zwitserland), als Zuid-Europa (Frankrijk) komen. Sinds jaren wordt in de wintermaanden in de Krimpenerwaard de grote zilverreigers geteld. (*bron; vogelbescherming*) op slaapplaatsen die bekend zijn bij de coördinatoren van de werkgroep grote zilverreigertelling. Er ontstaan geregeld nieuwe slaapplaatsen. Het kan zijn dat de werkgroep hiervan nog niet op de hoogte is. Mieke en Leo vragen om, wanneer u vermoedt dat u een nieuwe slaapplaats ontdekt, dit te melden bij hen. Zie voor de e-mailadressen op pag. 2. ➡



Verrekijkers en een telescoop om te lenen bij excursies en activiteiten

Michiel Fokkema, penningmeester

Na wederom een succesvolle stekjesmarkt op 25 mei jl. was er €1.030,45 opgehaald, een bedrag dat in zijn geheel is gedoneerd aan de onze vereniging. De bestemming voor het geld was in beginsel bepaald voor een telescoop om uit te lenen tijdens excursies, zodat er altijd een telescoop gebruikt kan worden. Binnen het bestuur dachten we echter dat het toch beter zou zijn om het geld aan verrekijkers te besteden, omdat we dan meer mensen blij kunnen maken. 🐦

Voor de jeugd zien we bij excursies vaak zonder verrekijker rondlopen, maar soms hebben ook ouders die meegaan niet altijd een verrekijker bij zich. En zoals we allemaal weten: met een verrekijker zie je meer en hoe meer je ziet hoe meer je je verwondert.

Na enig zoekwerk kwamen we uit op de Vortex Bantam HD 6,5x32 als een zeer geschikte verrekijker voor kinderen, niet te groot en niet te zwaar. Door de wat lagere vergroting gecombineerd met toch een behoorlijke objectiefdiameter is het een verrekijker met een grote uitredingspupil, goede helderheid en veel scherptediepte waardoor je al heel snel een rustig en goed beeld hebt en het makkelijk kijken is. Na deze keuze hebben we de importeur van Vortex, de firma Benel benaderd. Zij zijn zo aardig geweest om tegen slechts een kleine tegenprestatie onzerzijds het bedrag te verdubbelen. Hierdoor

zijn we in staat geweest om zeven stuks Bantam HD 6,5x32, drie stuks Diamondback HD 8x28 en ook nog een Diamondback HD 16-48x65 telescoop met statief aan te schaffen. Al deze kijkers zijn ook voorzien van doppen en een draagtas.

De kijkers zijn beschikbaar voor elke excursie of activiteit georganiseerd door de vereniging waarbij kijkers nuttig kunnen zijn. We hebben de telescoop inmiddels al gebruikt op de Brouwersdam, toen we terugkwamen van de excursie naar het vogelringstation van Nebularia op Westenschouwen, en ook bij de jeugdexcursie op 19 oktober jl. kwamen de kijkers zeer goed van pas. Dus schroom niet en neem contact op met de penningmeester om de kijkers te lenen als dat kan bijdragen aan de beleving, penningmeester@nvwk.nl of 06-20565775. 🐦



VORTEX OPTICS

Levenslange VIP-Garantie

Ontdek de pracht van de natuur met Vortex. Wij garanderen je een leven lang zorgeloos kijkplezier: altijd gratis reparatie of vervanging van je verrekijker of spotting scope als deze niet meer goed werkt.

Verrekijkers **Spotting Scopes**

Distributie: Benel.nl

VIP WARRANTY

Jeugdpagina



Jeugdexcursie naar de Maeslantkering in Hoek van Holland

Op 19 oktober gingen we met de jeugd naar de Maeslantkering in Hoek van Holland. Deze waterkering maakt deel uit van de dertien Deltawerken. De deltawerken bestaan uit sluisen, dammen en stormvloedkeringen, net zoals 'onze' Hollandsche IJsselkering bij de Algerbrug.

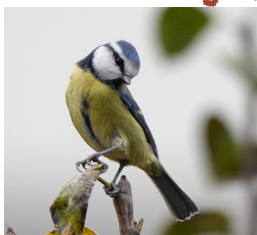
Het was mooi weer. We waren met tien kinderen. Alle kinderen die dat wilden, konden een verrekijker van de vereniging gebruiken. We kregen een rondleiding over het terrein. We liepen langs de armen. Die armen zijn uniek. De buizen die aan de armen zitten zijn zo dik, dat je er door heen kunt lopen. Als het water te hoog komt, dan gaan de deuren automatisch dicht. Aan de deuren zitten bijzondere scharnieren, bolscharnieren. In de Maeslantkering zitten de grootste bolscharnieren ter wereld. Ze hebben een diameter van tien meter! In de verte lijkt het allemaal niet zo groot, maar wanneer je dichterbij komt, is het allemaal supergroot. We bezochten ook het museum. Daarin wordt van alles uitgelegd over de Deltawerken in Nederland.



Foto: Michiel Fokkema



Waarom draagt de koolmees een stropdas en een pimpelmees een hoedje?



Boven: pimpelmees; onder: koolmees, foto's: Peter Stam

De vogels verzamelden zich op een grote wei. Ze maakten zich grote zorgen. Eeuwenlang hadden ze gelukkig geleefd en nu kregen ze steeds minder ruimte. "Dat komt door de mensen," riepen ze. "De mensen pikken steeds meer grond van ons in. Ze bouwen, huizen, fabrieken en boerderijen op onze grond." De eksters riepen: "We doen het niet goed. De mensen doen het beter." "Wij hebben een plan", zeiden de koolmezen. "Wij wonen het dichtst bij de mensen en we gaan vanuit de bomen kijken wat de mensen doen." "Wij doen mee!" zeiden de pimpelmezen.

Een jaar later kwamen de vogels weer bij elkaar. Alle vogels waren verbaasd over het nieuwe uiterlijk van de mezen. De pimpelmees tijlpte: "Het succes van de mensen danken ze aan hun kleren. Hoe mooier ze gekleed zijn hoe rijker ze zijn. De rijke mannen dragen mooie jassen en hoeden en de vrouwen dragen gekleurde jurken en fleurige hoedjes." De pimpelmees zag er mooi uit met een blauw petje en een gele jurk onder een groenblauwe jas. De koolmees piepte: "Belangrijke mannen dragen een stropdas en een zwarte hoed. Kijk, zoals ik." De koolmees had een zwarte hoed op en een brede stropdas boven zijn gele overhemd. "Sinds wij ons zo kleden, gaat het beter met ons. De mensen geven ons eten en hangen nestkastjes voor ons op, waar onze jongen veilig zijn. We raden jullie aan om hetzelfde te doen als wij." Maar de meeste vogels geloofden dat niet en hadden geen zin in nieuwe kleren. De koolmezen en de pimpelmezen vonden hun kleren mooi en bleven die dragen!

Naar een verhaaltje in 'Waarom een koolmees een stropdas draagt' van Els Baars

Egeltjes knutselen

Heb je oude klompen staan, maak daar dan deze leuke egeltjes van. Het is heel makkelijk.

Verf de klomp of schuur hem juist kaal, zodat het hout mooi blank is. Verzamel een bosje takjes en maak de takjes even lang. Doe in de klomp grond, zand of een stukje oase. Leg daarop mos en steek de takjes er in. Je kunt nog oortjes maken van bijvoorbeeld kastanjeschillen. Teken ogen op de voet. Maak de neus door een hoedje van een beukenootje of van een eikel op de neuspunt te plakken. Klaar!





Kwis: wat weet je van de egel?

Tekst: Maria Kuijf

Egeltjes zijn een beetje geheimzinnige wezentjes. Ze slapen overdag en als het donker wordt, worden ze actief. Heb je wel eens een egeltje gezien? En wat weet je van een egeltje? Deze kwis daagt je uit om je kennis van egels te testen. De oplossing vind je op pagina 17.

1. Een egel is:
A een zoogdier
B een koudbloedig dier
C een katachtige
2. Een egel eet:
A alleen planten
B alleen diertlijk voedsel.
C planten en diertlijk voedsel
3. Als de jongen geboren worden
A) zijn ze naakt en blind en verlaten na een paar weken het nest.
B) hebben ze al stekeltjes, maar blijven nog bij hun moeder.
C) zijn het mini-egeltjes die meteen op pad gaan.
4. Welke vijanden heeft een egel?
A) De egel heeft geen natuurlijke vijanden
B) De natuurlijke vijanden zijn: uilen, vossen, dassen en honden.
C) De grootste vijand is de mens.
5. Hoe overwintert een egel?
A) Hij graaft een hol in de grond.
B) Hij klimt in een hol in de muur of in een boom
C) Hij maakt een nest van bladeren en begraaft zich tussen de bladeren.
6. Wat moet je doen als je een egel in je tuin ziet?
A Lekker de egel zijn gang laten gaan en er alleen naar kijken.
B Hem oppakken en melk geven.
C De egel weggagen uit je tuin.
7. Hoe beschermt een egel zich tegen vijanden?
A Hij loopt hard weg.
B Hij doet alsof hij dood is.
C Hij rolt zich op als een bolletje.
8. Welke zintuigen zijn bij een egel het best ontwikkeld?
A. Zijn gehoor, reuk en zicht
B. Zijn gehoor en reuk
C. Zijn gehoor en zicht 🐿



Illustratie: Pepijn Hof



DeDuurzameTuin.nl

De webwinkel

met duurzame producten voor mens, dier, tuin en huishouden!



Bureau Schildwacht v.o.f.

Landschap – Cultuurhistorie – Ecologie - Klimaatadaptatie

Advies – Realisatie – Educatie

Wij kunnen u helpen door middel van:

- Advies, ontwerp en directievoering bij inrichting van natuurterreinen, openbaar groen, landgoederen en (boeren)erf.
- Opstellen van (groen)beheerplannen en gebiedsvisies.
- Ecologische en landschappelijke inventarisaties.
- Qickscans, ecologisch vervolgonderzoek en aanvragen ontheffingen m.b.t. Wet natuurbescherming.
- Lezingen, excursies en cursussen m.b.t. Natuur en Landschap.

info@bureau-schildwacht.nl
www.bureau-schildwacht.nl
Beukendaal 3, 2831 VA Gouderak
06-22978424

Kinderopvangboerderij 'Achter 't Potdeksel'

- opvang van 07.00 tot 19.00 uur
- verticale groep van 0 tot 4 jaar (max. 16)
- optimale zorg en aandacht
- ervaren en gediplomeerde leiding
- in landelijke en agrarische omgeving
- unieke accommodatie in voormalige koeienstal
- buitenspeelruimte in openlucht en overdekt
- natuur-educatieve visie en uitgangspunten

www.kinderopvangboerderij.nl
potdeksel.kinderopvangboerderij@kpnmail.nl

Aad van der Meijden & Netty Brussee
Benedenberg 66 - 2861 LH Bergambacht
☎ 0182-353183

Hier kan uw advertentie staan

Met adverteren in de Waardvogel

- Bereikt u gericht uw doelgroep
- Steunt u ons natuurwerk

voor prijzen zie de colofon op pag. 3

STRIJBOS DIERVOEDERS

IN- EN VERKOOP VAN KLEINE HUISDIEREN

knaagdieren - kippen - vogels - watervogels
Klompen in alle maten en kleuren!
(vanaf peuter tot volwassenen)

Verkoop van diervoer o.a.:
rundvee, pluimvee, paarden,
knaagdieren, vogels, honden, katten
en dierbenodigdheden hooi en stro enz.



Strijbos Diervoeders
Lageweg 45A
Ouderkerk aan den IJssel
Telefoon: 0180 - 682817

KENRO

DAKBEDEKKINGEN

0180-683804

06-25040070

T. Rook • IJsseldijk Noord 358
2935 CS Ouderkerk

EFFICIËNTA **GRAFISCH PLUS**



De egel

Tekst en illustratie:
Mia Bersma



De tuin achter het huis van de oude man staat vol hoog opgeschoten onkruid. Het kleine vijvertje is dicht gegroeid en de kikkers zijn verdwenen. Tussen het lange gras en de brandnetels staat een breed uitgedijde lavasplant, waarvan de mans soms een takje in z'n soep doet. Helaas kan hij niet meer wieden, omdat hij zo stijf en stram is.

Op deze late namiddag zit hij in de laatste zonnestralen op de tuinbank met het gat in de zitting, waar een plant doorheen groeit. Hij geniet van de rust om hem heen. Gekleurde libellen vliegen rond en op de grond vóór hem zitten drie dagpauwogen bij elkaar in de zon.

De egel die daar aan komt schommelen, kent geen rust. Hij werkt de afgewaaide dorre bladeren op het tuinpad in de richting van de houten tuintafel, die een plat stuk hout heeft tussen de poten om iets op te leggen en dááronder bouwt hij z'n rustplaats.

IJverig sleept hij de bladeren naar de uitgezocht plek en elke keer gaat hij terug om nieuwe voorraad te halen. Er is meer dan genoeg door al die hoge bomen rond de tuin. Onvermoeid gaat de egel door, zich niet storend aan de man die zijn verrichtingen met interesse bekijkt.

Eindelijk tevreden kruipt de egel tussen de bladeren en ligt verborgen en heerlijk warm in z'n nest. De poes is naast de oude man gekropen en ligt opgerold slapend op de bank. Hij is óók oud en bekommert zich niet om wat er om hem heen gebeurt. Hij dut graag in de zon naast zijn baasje en droomt van al die zingende vogeltjes, hoog in de bomen. 🐿

Antwoorden egelkwis

1. Een egel is A, een zoogdier. Hij baart zijn jongen levend.

2. Een egel eet vooral dierlijk voedsel. Zijn menu bestaat uit slakken, wormen, kevers, rupsen, insectenlarven, oorwormen, pissebedden, enz. Hij eet ook kikkers, padden en hagedissen en kleine zoogdieren. Maar de egel eet ook aas, visresten, paddenstoelen, bessen en vruchten. En hij is dól op eieren. Het antwoord is dus C.

3. Het antwoord is A. De jongen van een egel zijn bij de geboorte naakt en blind. De stekeltjes gaan pas een paar uur na de geboorte groeien. Dat is wel fijn voor mama-egel. De egeltjes krijgen ongeveer twee maanden melk van de moeder. Al eerder verlaten ze af en toe het nest.

4. Welke vijanden heeft een egel? Dit is een strikvraag. De natuurlijke vijanden zijn uilen, vossen, bunzings en honden. Egeltjes worden heel vaak doodgereden op de weg, of kunnen in vijvers vallen met hoge randen en verdrinken. Egels worden ook vergiftigd door slakkenbestrijdingsmiddel. Door toegenomen bebouwing wordt het leefgebied van egels kleiner en met de vele betontuinen vinden ze ook daar geen plaats meer. Al met al is de mens de grootste vijand van de egel. De antwoorden B en C zijn dus allebei juist.

5. Hoe overwintert een egel? Antwoord C is goed. Hij maakt op een beschutte plek een nest van bladeren, mos, takjes, droog gras en begraaft zich tussen de bladeren. De bodem

van het nest is ook bedekt met bladeren. Dit geheel isoleert heel goed. Zelfs als het hard vriest, blijft het in het nest boven nul graden.

6. Wat moet je doen als je een egel in je tuin ziet? Laat de egel zijn gang gaan. Hij is in de tuin gekomen, dus hij kan er ook weer uit. Geef hem in geen geval melk. De egel vindt dat lekker, maar hij weet niet dat het erg slecht voor hem is. Zijn darmen kunnen niet tegen melk. Een egel brengt geen schade aan in de tuin. Hij eet zelfs diertjes die we liever niet de tuin willen hebben, zoals slakken. Dus weggagen is niet nodig. Antwoord A is juist.

7. Hoe beschermt een egel zich tegen vijanden? Een egel kan best hard lopen, maar niet hard genoeg om een vijand te snel af te zijn. Daarom rolt hij zich op als een bolletje, zodat al zijn stekels rechtop staan en die prikken flink. Als je een egel vindt die slap is, is hij helaas echt dood. Het goede antwoord is C.

8. Een egel kan heel goed ruiken. Hij kan een prooi ruiken die drie centimeter onder de grond zit. Hij heeft zelfs een extra orgaan tussen zijn neus en mond, waarmee hij nieuwe geuren onderzoekt. Een egel hoort ook heel goed. Maar een egel kan niet zo goed zien. Dat hoeft ook niet, hij is een nachtdier. Hij zit alleen maar van dichtbij goed. Antwoord is B is goed. 🐿

Bronnen: De zoogdiervereniging, Waarneming.nl

Van grijs naar groen met Buurtgroen

Loes Ambrosius en Loes Verton van Buurtgroen Krimpenerwaard

“Wat begon als een initiatief is uitgegroeid tot een ontmoetingsplek voor groendenkers en -doeners.”

Buurtgroen Krimpenerwaard bestaat nu één jaar. Een mooi moment om initiatiefnemers Loes Ambrosius en Loes Verton uit te nodigen voor een terugblik. Met hun buurtgroen-initiatief zetten zij zich in voor een groenere gemeente Krimpenerwaard en nodigen ze inwoners uit om actief bij te dragen aan het onderhoud en de verbetering van openbaar groen. Loes Ambrosius legt uit: “Onder het motto ‘Voor denkers en doeners met een groen hart’ nodigen wij iedereen uit om aan de slag te gaan. Je kunt bijvoorbeeld de boomspiegel voor je huis omtoveren tot een mini-moestuintje of een bloementuin. Samen met burens kun je van een saai stukje groen een gezellige buurttuin maken. Wij helpen en ondersteunen graag bij zulke initiatieven.”

Eerste successen geboekt

Buurtgroen Krimpenerwaard heeft al een aantal successen behaald. Loes Verton vertelt enthousiast: “In samenwerking met de gemeente hebben we een paaltje ontworpen. Buurtbewoners kunnen dit aanvragen om aan te geven dat ze dat stukje groen zelf onderhouden. Ook zijn er geveltuinten en buurttuinen aangelegd en onze Buurtgroen-marktjes met stekjes, zaadjes en planten zijn een succes. De opkomst is groot en de reacties zijn geweldig. Het geeft ons energie om door te gaan en de Krimpenerwaard nog groener te maken. Mensen met ideeën of zin om aan de slag te gaan, nodigen we van harte uit om zich bij ons aan te sluiten. Dat kan ook letterlijk: met een schop en schffel om samen iets moois te maken.”

De kracht van vergroenen

Buurtgroen Krimpenerwaard speelt in op de toenemende aandacht voor biodiversiteit, klimaatadaptatie en vergroening, aldus Loes Ambrosius. “In veel gemeenten zien we nu buurtinitiatieven zoals buurttuinen en voedselbossen ontstaan. Dit brengt niet alleen bewoners dicht bij elkaar, maar ook is het bewezen dat een groene omgeving mensen gelukkiger maakt.”

Bruisavonden

Om Buurtgroen onder de aandacht te brengen, organiseert het team bruisavonden op verschillende locaties in de Krimpenerwaard. Loes vertelt: “Op deze avonden nodigen we een spreker uit en gaan

we met elkaar in gesprek. Onderwerpen zoals het lokken van vlinders en bijen, het maken van een geveltuintje, en uitleg over wat Prachtlint inhoudt, komen aan bod. Bezoekers kunnen vragen stellen en ideeën uitwisselen. Vaak horen we vragen als ‘Hoe begin ik met vergroenen?’ of ‘Hoe zorg ik dat de burens enthousiast worden?’ Gemiddeld komen er tussen de 15 en 25 mensen en we zorgen altijd voor iets lekkers en een klein cadeautje. Het is een plek waar de mooiste gesprekken ontstaan en waar mensen elkaar echt ontmoeten.”

Wat kan de gemeente doen?

“Regelmatig horen we: ‘Is het niet de taak van de gemeente om het groen te onderhouden?’ Dat klopt,” zegt Loes, “Maar als je het zelf mooier, groener of beter kunt maken, waarom niet? Samen met je burens kun je bijvoorbeeld een pluk- of moestuin aanleggen. Wil je iets doen in het openbaar groen? Overleg het met de gemeente. Onze ervaring is dat ambtenaren graag meedenken en dat er zelfs subsidie mogelijk is voor plantjes en groenonderhoud, om je buurt nog fleuriger te maken.”

Toekomstplannen

Buurtgroen Krimpenerwaard kijkt ambitieus vooruit. Loes en Loes zijn het eens: “We willen mensen blijvend bij elkaar brengen. In 2025 hopen we bijvoorbeeld tien Buurtgroen-marktjes te organiseren, ondersteund door hand-outs, socials en flyers zodat bewoners zelf een groene markt kunnen organiseren. De opbrengsten gaan



Loes Ambrosius en Loes Verton van Buurtgroen Krimpenerwaard: *“Het openbaar groen mooier en groener maken is ons doel. Om dat te bereiken, heb je mensen nodig die dat óók willen.”*



Een van de buurtgroenmarktjes die deelnemers aan Buurtgroen Krimpenerwaard organiseren.



Toehoorders luisteren geïnteresseerd tijdens een Bruisavond



Een van de buurtgroenmarktjes



Een boomspeigel die is beplant via het initiatief Buurtgroen

dan naar groene initiatieven in hun buurt. Daarnaast gaan we samenwerken met andere organisaties en presenteren we ons op diverse evenementen. We willen een laagdrempelig platform voor groene initiatieven worden en zoeken Buurtgroen-ambassadeurs die hun ervaring en kennis kunnen delen. Binnenkort is meer te lezen op onze website: www.buurtgroenkrimpenerwaard.nl."

Buurtgroen: Waarom nu?

Buurtgroen is gestart in een tijd waarin nationaal en regionaal veel aandacht is voor biodiversiteit, klimaatadaptatie, en de noodzaak van natuurlijke leefgebieden voor onder andere egels, insecten en

vlinders. Maar ook voor waterbeheer en klimaatverandering. En niet te vergeten, het sociale aspect: vergroening brengt buurtbewoners dichter bij elkaar en biedt een ongedwongen manier om elkaar te leren kennen.

Doe mee!

Buurtgroen Krimpenerwaard is op zoek naar enthousiastelingen die willen meedoen. Meld je aan voor de nieuwsbrief via buurtgroenkrimpenerwaard@gmail.com of volg ons op Facebook. Maak jouw buurt groener en werk samen aan een mooier Krimpenerwaard! 🐿

Winter- of watervogeltelling

Hans Kouwenberg

Tijdens de winter-/watervogeltellingen worden de niet-zangvogels (reigers, eenden, ganzen, meeuwen, steltlopers) geteld. De telling wordt georganiseerd door Sovon en uitgevoerd door de lokale vrijwilligers. 🐿

In de tijd dat de telling nog op papier werd ingeleverd, zat daar vaak de lokale werkgroep tussen. Die verzamelde de formulieren en stuurde ze door. Tegenwoordig voer je de telling in via de computer of gebruik je het mobieltje in de polder.

In de Krimpenerwaard werden de gegevens ook gebruikt om een lokale nieuwsbrief te maken. Rond 2006 ben ik dat gaan doen. Zes tot acht maal per jaar de vogels invoeren en daar brouwde ik een nieuwsbrief van. Al een paar jaar zoek ik iemand die mij zou kunnen helpen om af en toe die brief te maken. Er meldden zich twee kandidaten. Helaas konden beiden het toch niet doen vanwege een

verhuizing en de hoeveelheid werk.

In september 2024 ben ik definitief gestopt met het verzamelen van de data en het maken van een nieuwsbrief. Sovon maakt overigens wel een nationale en provinciale nieuwsbrief.

De vraag van de redactie van de Waardvogel was of ik dan nog wel coördinator ben? Ja, voor vragen en een keertje kennismaken met het tellen ben ik beschikbaar. Of ik elk moment in Nederland ben is dan wel de vraag - maar daar komen we wel uit.

Mijn eigen twee gebieden blijf ik zeker nog een aantal jaar tellen, daarvoor is het veel te leuk. 🐿



Foto: Huig Bouter

Help! De ransuil verdwijnt ...?

Uilenwerkgroep start pilot Broedmand

Lilian Roosenboom, uilenwerkgroep

Het aantal ransuilen in ons land is de afgelopen vijftig jaar aanzienlijk gedaald. Begin jaren zeventig waren er naar schatting nog tussen de zeven- en tienduizend paren. In 2018 werd het aantal op slechts 2200 à drieduizend paar geschat ¹⁾. Ransuilen staan dan ook als kwetsbaar aangemerkt op de Rode Lijst van Nederlandse broedvogels. In de Krimpenerwaard monitort de uilenwerkgroep sinds 2014 de ransuilpopulatie ²⁾ aan de hand van geslaagde broedgevallen ³⁾. Wat blijkt is dat ook in ons werkgebied de ransuilen het moeilijk hebben; er is helaas een duidelijke afname van hun aantal te zien. Daarom hebben we gekeken naar wat er op korte termijn mogelijk is om de populatie in onze waard te ondersteunen. 🐿

Broedmand voor de ransuil en subsidie

BNet als ieder ander dier heeft een ransuil drie basisbehoeften (de drie v's) om te kunnen voortbestaan: voedsel, veiligheid en voortplantingsmogelijkheid, in vogelland is dat broedgelegenheid. De uilenwerkgroep kiest ervoor om de basisbehoefte 'broedgelegenheid' gericht te gaan ondersteunen. Dit doen we met het project Broedmand voor de ransuil, een pilot mogelijk gemaakt door subsidie van de gemeente Krimpenerwaard. We hopen op deze manier een positieve bijdrage te kunnen leveren aan het behoud van de ransuil in onze waard.

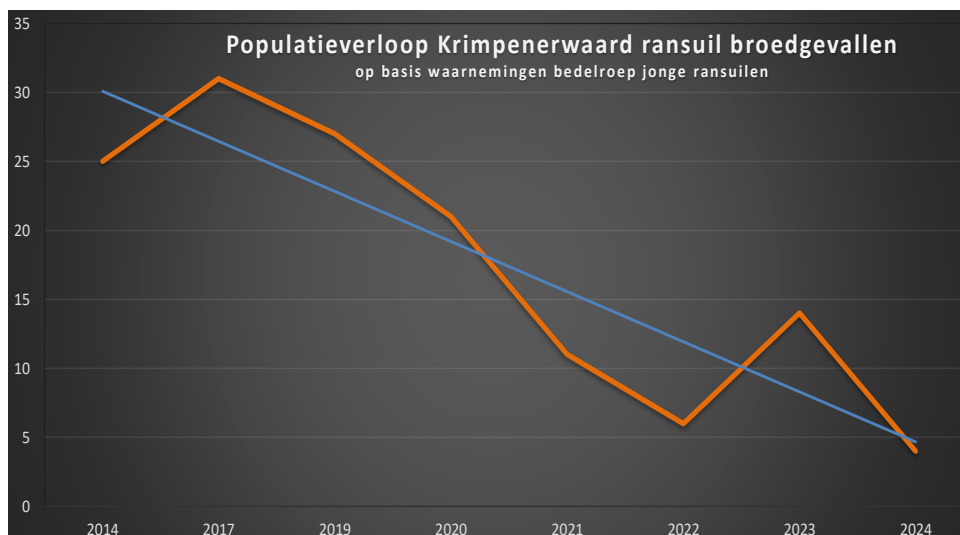
Afname nestgelegenheid

Aransuilen zijn opennestbroeders: ze maken zelf geen nest, maar broeden in oude takkennesten van eksters of kraaien. Dit in tegenstelling tot de bos-, kerk- en steenuil, die in een rondom afgesloten nestholte broeden. Door een stapeling van factoren neemt de nestgelegenheid af en daarmee ook het aantal broedgevallen. De afgelopen decennia is het aantal roofvogels, zoals de havik en de buizerd, in onze waard toegenomen. Haviken en buizerds gebruiken eveneens oude kraaien- en eksternesten, maar dan als basis om er zelf een nieuw nest op te bouwen. Daarnaast zijn eksters en kraaien geliefde prooidieren van de havik. Hierdoor vermindert hun populatie en daarmee het aantal beschikbare oude nesten. Naast deze ontwikkeling is er ook een weerskundige verandering. Door de toename van steeds heviger (voorjaars)stormen, waaien grote oude takkennesten vaak voor het nieuwe broedseizoen al

uit de bomen. Wintergroene nestbomen waaien soms zelfs in hun geheel - met nest en al - om.

Pilotproject

PIn deze pilot plaatsen we voor een periode van vier jaar broedmanden op tien tot twaalf locaties waarvan bekend is dat er recent én in het verleden broedgevallen van de ransuil zijn waargenomen. We maken daarbij gebruik van de kennis over hun broedhabitat ⁴⁾. Op kansrijke locaties brengen we tijdens de wintermaanden in kaart of er in de bomen oude verlaten takkennesten beschikbaar zijn. Is dit niet het geval, dan benaderen we een erfgenaam met de vraag of we een broedmand mogen aanbrengen in een daarvoor geschikte nestboom. Het gaat daarbij vaak om groenblijvende bomensoorten, zoals grove den en spar, maar ook bladverliezende soorten als meidoorn, els en berk. De broedmanden van wilgentenen worden speciaal voor dit project gevlochten. Het materiaal is afkomstig van een buitendijkse griend langs de Lek. De ideale hoogte waarop een broedmand in een boom wordt bevestigd, is al gauw zes meter of meer. En omdat veiligheid voorop staat, werkt de uilenwerkgroep binnen dit project samen met twee professionele boomklimmers. De broedmanden worden op afstand gemonitord door de vier vrijwilligers van onze ransuil(sub)werkgroep. Om verstoring te voorkomen worden de jonge ransuilen niet uit het nest gehaald en geringd.



Jaar	Waargenomen broedgevallen
2014	25
2015	geen data beschikbaar
2016	geen data beschikbaar
2017	31
2018	geen data beschikbaar
2019	27
2020	21
2021	11
2022	6
2023	14
2024	4

De blauwe lijn is de trendlijn, die laat een gestage afname zien.

Voorwaarden ideale nestlocatie

Een pilot maakt het mogelijk om verschillen in aanpak en onvoorziene omstandigheden in kaart te brengen. Door het plaatsen van broedmanden op verschillende locaties in de Krimpenerwaard én in verschillende boomtypes hopen we meer inzicht te krijgen in de voorwaarden waaraan een ideale nestlocatie voor een ransuil moet voldoen.

Daarnaast hebben de broedmanden van wilgentenen een beperkte levensduur, afhankelijk van de weersomstandigheden en de mate van gebruik. In de praktijk moet blijken hoe lang dergelijke broedmanden een veilig alternatief bieden.

Met de pilot 'Broedmand voor de ransuil' onderzoeken we of deze methode geschikt is om de ransuilpopulatie in onze waard over een langere periode te ondersteunen.



Boven: de boomklimmer bevestigt een mand in een grove den, foto: Lilian Roosenboom

Rechtsboven: een nestmand, nog zonder bekleding, foto: Kees de Vos
Rechtsonder: de nestmand bekeed met nestmateriaal als takken, stro, wat hooi en dergelijke, foto: Stefan van der Heijden

Nabericht

Vooruitlopend op dit pilotproject zijn we in 2023 gestart met het plaatsen een enkele nestmand in broedhabitats waar recent een broedpaar aanwezig was. Met een verrassend verloop, maar daarover leest u in de komende Waardvogel meer. ➡

1 Bron: Sovon Vogelatlas (2002; 2018)

2 Populatie: het aantal dieren van een bepaalde soort binnen een vastgesteld gebied.

3 Monitoren van geslaagde broedgevallen op basis van de bedelroep van jonge ransuilen (piepende schommels) geeft waarschijnlijk een vertekend beeld: de mislukte broedgevallen blijven hierdoor onopgemerkt (Harry Wijnandts, 2002).

4 In navolging en met kennis en advies van collega-werkgroepen uit onder andere Groningen, Oisterwijk en Engeland.





Nieuwbouw
Verbouw
Renovatie
Onderhoud
Exclusief timmerwerk

**Hagendijk
Bouw**

Tel. 06-51809068 / www.hagendijkbouw.nl

PUUR NATUUR!

Biologische rauwmelkse geitenkefir en geitenkaas

Kom naar onze boerderijwinkel.
Elke zaterdagmorgen open!

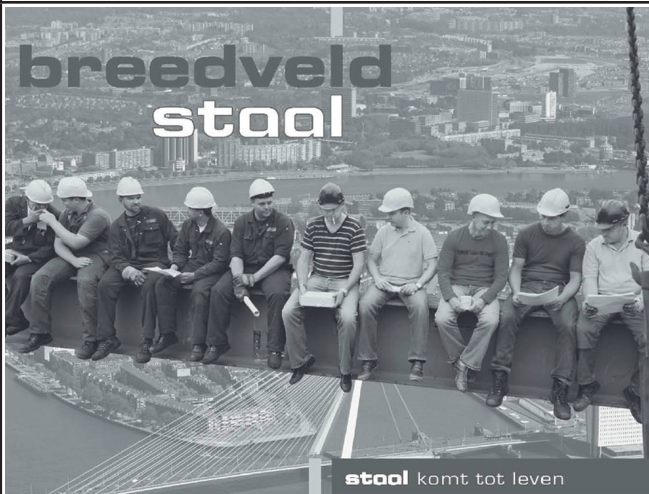


www.debonteweide.nl



Van der Velden

***Assurantie-, Hypotheek-
en Pensioen Adviseurs***



staal komt tot leven

breedveldstaal.nl

staalnieuws.nl

staalprijzen.nl

Breedveld Staal bv - Parallelweg 4 - 2921 LE Krimpen aan den IJssel - 2920 AB Krimpen aan den IJssel
T +31 (0)180 512933 - F +31 (0)180 514206 - E info@breedveldstaal.nl



Zuidbroek 149a
2861 LL Bergambacht
06-10301196.
info@bui-tegewoon.nl
www.bui-tegewoon.nl

BREED INZETBAAR OP UW NATUURPROJECTEN.

Onderzoek, advies & inventarisatie in
natuur en landschap,

WERKVELDEN:

agrarische inpassingsplannen - erfinrichtingen - natuur in de stad -
groenspaarplannen - landschappelijke inpassingen -
inventarisatie & onderzoek - Wet Natuurbescherming -
ecologische werkbegeleiding -
kleinschalige water maatregelen -
beheer & inrichtingsplannen - gebiedsontwikkeling -
agrarisch & particulier natuurbeheer

SPECIALISATIES:

inrichting en beheer van weidevogelgebieden,
moeras- en waternatuur, rivierengebied,
beheerplanning en organisatie,
agrarische inpassing en verbreding

Ecologisch onderzoek, Landschap & Stedelijk groen



Het is weer ransuilenroesttijd!

Meld roestplaatsen bij de uilenwerkgroep

Lilian Roosenboom

De uilenwerkgroep van de NVWK vraagt uw hulp bij het inventariseren van ransuil roestplaatsen. Om inzicht te houden op de ontwikkeling van de ransuilpopulatie in onze Krimpenerwaard is het tellen van het aantal ransuilen op de winterroestlocaties een goede methode. 🐿

Overwinterende ransuilen brengen 's winters over het algemeen gezamenlijk de dag door op een slaapplek; de zogenaamde winterroest. Het aantal uilen op zo'n winterroest kan in onze waard sterk variëren, van een enkeling tot een veelvoud daarvan. Na het broedseizoen verzamelen ransuilen zich met hun jongen eerst in loofbomen, vaak op vaste locaties. Maar als in oktober, november de loofbomen kaal worden, verplaatsen ze zich naar groenblijvende bomen zoals spar, den, conifeer of een dichte klimopbegroeiing. Deze groenblijvende winterroestlocaties worden - als er geen verstoring optreedt - jaren achtereen gebruikt.

Dit gezamenlijk slapen en rusten in het dichte groen - met regelmaat in de nabijheid van menselijke activiteit - heeft als voordeel dat ze minder kwetsbaar zijn voor eventuele gevaren van buitenaf. En zeer waarschijnlijk heeft een roestplaats ook een belangrijke sociale functie, zoals informatie uitwisseling over goede jachtgebieden en/of het vinden van een partner voor in het nieuwe broedseizoen.

De meeste winterroest locaties zijn uiteraard bekend bij onze werkgroep. Wij controleren jaarlijks die locaties en tellen gedurende de winter het aantal uilen op de locatie. Maar de Krimpenerwaard is groot en ondanks onze inspanningen zijn er ongetwijfeld winterroestlocaties die aan onze aandacht ontsnappen.

Daarom vraagt de uilenwerkgroep uw hulp. Bent u een roestplek van ransuilen tegengekomen, help ons om de ransuil populatie nog beter in kaart te brengen en geef de locatie aan ons door. U kunt daarvoor contact opnemen via ons e-mailadres: uilenwerkgroep@nvwk.nl of telefonisch contact opnemen met de uilenwerkgroep via Lilian: 06-11568298.

Belangrijk! De exacte locatie van de roestplekken die u aan ons doorgeeft wordt - om verstoring te voorkomen - nooit openbaar gemaakt, daar kunt u op vertrouwen. 🐿

Op deze foto zijn zes ransuilen te vinden! Foto: Huig Bouter



Op bezoek bij Nebularia en een bliksembezoek aan de Brouwersdam

Tekst en foto's: Michiel Fokkema

Zaterdag 12 oktober jl. waren een paar NVWK-leden op bezoek bij de de Stichting Vogelringstation Nebularia, <https://www.nebularia.nl>. Deze stichting ringt vogels sinds 1960 en doet dat vanuit de Krimpenerwaard het gehele jaar door en vanuit een schitterend stukje duin op de Kop van Schouwen van juli tot en met november. In die periode wordt er elke dag geringd door een team van 18 vrijwilligers. Het ringen gebeurt ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek om de vogels uiteindelijk beter te kunnen beschermen. Er worden zo gegevens verzameld over leeftijd, broedgebieden, trekroutes, overwinteringsgebieden etc. 🐦

Nadat we de auto's geparkeerd hadden was het nog een minuut of tien lopen naar het ringstation. Gelukkig had Cor Oskam ons een beschrijving van de route gegeven, want anders waren we er zo voorbijgelopen. Als je dan het hek open doet denk je gelijk: wat hoor ik opeens een hoop vogels! Dat komt omdat er constant vogelgeluiden afgespeeld worden om de vogels te lokken.

We waren met negen mensen en allereerst heeft Cor ons verteld over het doel en de geschiedenis van het vogelringstation. Vervolgens heeft Cor ons een aantal vogels laten zien die net gevangen en geringd waren en daarbij veel uitleg gegeven over hoe ze gevangen worden, hoe ze gemeten en beoordeeld worden en wat je allemaal kunt aflezen aan de veren etc. Het bleek ook dat je niet zomaar vogels mag ringen. Daar gaat een

gedegen opleiding aan vooraf, die afgerond wordt met een pittig examen. En dan moeten er ook nog de nodige vergunningen zijn voordat je dan eindelijk vogels mag vangen en ringen.

De vogels worden gevangen met mistnetten en slagnetten. De mistnetten hangen verticaal aan palen en zijn door de vogels nauwelijks te zien. Ze vliegen erin zonder heel erg verstrikt te raken. 's Nachts worden de mistnetten opgehesen om te voorkomen dat de vele damherten in het gebied ze stuk zouden lopen. Klap- of slagnetten liggen op de grond en zodra er een vogel arriveert, worden ze met de hand, via een lange kabel die bediend wordt vanuit de hut, omgeslagen waardoor de vogel er onder zit. Daarna worden ze snel geringd, gemeten en gewogen en gelijk weer losgelaten. De ringen zijn zo licht dat ze hier verder geen hinder van ondervinden.





- 1) Inspectie van de vleugel bij een tijftjaf
- 2) Door de veertjes van de keel opzij te blazen, wordt gekeken hoeveel vet de vogel heeft
- 3) Een tijftjaf wordt gewogen en geringd
- 4) Een zojuist geringde roodborsttapuit
- 5) Een mistnet
- 6) Een klapnet
- 7) Cor toont hier de terugmeldingsformulieren uit de eurodatabank van door *Nebularia* geringde vogels uit het buitenland
- 8) Koperwiek
- 9) Heggenmus
- 10) Ringlijst waarop gegevens genoteerd worden van de ring, soort vogel, sekse, leeftijd, vleugellengte, gewicht en vetgehalte van de vogel en wie de ringer is



Uiteraard worden alle meetgegevens en de nummers van de ringen nauwgezet bijgehouden.

Gemiddeld wordt 3% van alle ringen teruggemeld. Dat lijkt niet zo veel, maar is genoeg om toch bruikbaar te zijn voor wetenschappelijk onderzoek. Uiteraard zijn wel van elke gevangen vogel de meetgegevens beschikbaar en daar zijn ook veel conclusies uit te trekken.

Tijdens deze tijd van de grote trek vliegt er van alles langs: ringmussen, gele kwikstaarten, roodborsttapuiten, koperwieken, leeuweriken, (vuur-)goudhaantjes, Cetti's zangers en ga zo maar door.

Na de rondgang over het terrein liet Cor nog zien hoe de informatie in rapporten weergegeven wordt en wat materiaal uit de opleiding.

Na deze uitstekende en zeer informatieve excursie zijn we op de terugweg nog even gestopt op de Brouwersdam. Daar zagen we o.a. nog: rotganzen, scholeksters, aalscholvers,

drieteenstrandlopers en bontbekplevieren.

Dit was ook een goede gelegenheid om de door de Stekjesmarkt bijeengebrachte en de Firma Benel gedoneerde Vortex telescoop voor de eerste keer te proberen - naar tevredenheid ;-). 🐦



Nieuws uit de werkgroep R0

IHC-bos blijft beschermd dankzij Rijkswaterstaat

Leen Verschoor

In het kort een aantal ontwikkelingen die onze aandacht hadden. Heeft u hierover vragen of wilt u een bedreiging voor de natuur onder onze aandacht brengen, laat het ons weten via werkgroepro@nvwk.nl.

Afscheid Jacqueline en Mariëlla

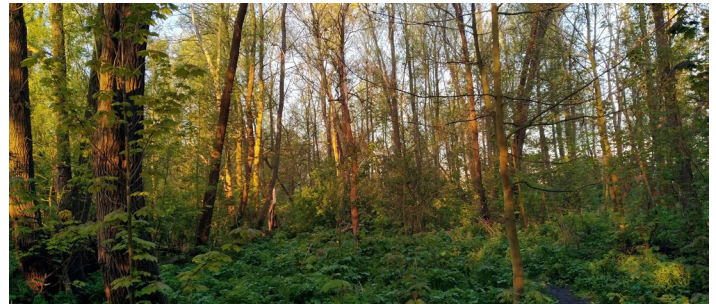
Op 6 november 2024 hebben we als werkgroep R.O. tot onze spijt afscheid genomen van Jacqueline Veltman en Mariëlla van Gemeren. Er is veel waardering voor hun inzet en betrokkenheid. Jacqueline heeft zich o.a. zeer gedreven ingezet voor het behoud van de platanen in de Noorderstraat te Krimpen aan den IJssel. Mariëlla beoordeelde o.a. zeer accuraat diverse ecologische onderzoeken. Toch zijn we blij dat Jacqueline en Mariëlla een andere uitdaging binnen de NWWK hebben gevonden, namelijk hun passie voor planten uit te dragen. Daarover leest u meer in deze Waardvogel. Hebt u enige kennis van het omgevingsrecht of van ecologie, neem dan aub contact met de werkgroep r.o. op: werkgroepro@nvwk.nl.

Ooibos te Krimpen aan de Lek / IHC-locatie

Goed nieuws: Ooibos Krimpen aan de Lek blijft beschermd! Rijkswaterstaat schrijft in een brief aan de Stichting Mooi Crempene van 29 oktober 2024 onder verwijzing naar de Beleidslijn grote rivieren in samenhang met de Kamerbrief Water en bodem sturend van 25 november 2022: "Dat betekent dat Rijkswaterstaat geen vergunning kan verlenen voor woningbouw op het voormalig IHC-terrein." Rijkswaterstaat heeft besloten dat traditionele woningbouw in het rivierbed, zoals op het IHC-terrein bij Krimpen aan de Lek, niet wordt toegestaan. Hoewel drijvende woningen binnen de bestaande havens nog steeds mogelijk zijn (mits vergunningen), betekent dit dat de toekomst van het ooibos een stuk veiliger lijkt.



Rood=ooibos en geel=NNN-gebied. Hoe mooi dat ze elkaar blijven versterken!



Van de Ontwikkelcombinatie DBL noch van de gemeente Krimpenerwaard hebben we een reactie op de brief van Rijkswaterstaat vernomen.

Citaat uit de november-Nieuwsbrief van de Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland: "In Zuid-Holland zijn ooibossen zeldzaam en vormen ze een essentiële bron van biodiversiteit. Deze unieke natuurgebieden, gelegen op natte plekken langs rivieren, bieden niet alleen onderdak aan talloze zangvogels, maar vervullen ook belangrijke functies zoals CO₂-opslag, luchtzuivering en waterberging. In het rapport 'De ongelooflijke rijkdom van het bos aan de rivier' van de NWWK van april 2023 is de waarde van het ooibos gedocumenteerd, dat heeft ongetwijfeld bijgedragen aan de bescherming ervan. Dit is een grote stap richting een groene en duurzame toekomst voor het gebied. Maar de strijd is nog niet voorbij. Samen blijven we het ooibos beschermen!"

Straatje erbij: Een duurzame oplossing of een valkuil?

Alex Ouwehand, directeur Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland, schreef in zijn blog van 28 november 2024 op de website van de NMZH, Straatje erbij: een duurzame oplossing of een valkuil?

Daarin wijst Alex Ouwehand er onder andere op dat het Groene Hart, ooit de groene longen van Zuid-Holland, stukje bij beetje wordt opgeslokt. Hij noemt als alternatief het benutten van bestaande mogelijkheden binnen steden. Leegstaande kantoren en industrieterreinen kunnen getransformeerd worden tot woonwijken, en braakliggende gronden bieden ruimte voor compactere woningbouw.

Straatje erbij: provincie nog verder overstag

Op 11 oktober 2024 verruimde Provinciale Staten de reikwijdte van een straatje erbij. Was dat aanvankelijk maximaal 50 woningen aan de rand van een kern, nu is dat verruimd tot een gebied van 1,5 hectare voor een kern van maximaal 10.000 woningen.



IHC-bos beschermer van het eerste uur Lisette van Soest, foto: Joke Colijn

Geen verplichting voor neststenen voor beschermde diersoorten als vogels en vleermuizen (zie ook pag. 29)

De BBB minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO) schrapt de afspraak dat bij nieuwbouw en grootschalige renovatie neststenen voor beschermde diersoorten als vogels en vleermuizen verplicht worden, zo werd 28 november 2024 bekend gemaakt. Deze afspraak zou 1 januari 2025 in werking gaan. Ook de grote bouwbedrijven hebben met verbazing kennisgenomen van het schrappen van deze afspraak. Diep triest dat deze minister de afspraak van haar voorganger niet nakomt. Immers sinds de jaren tachtig van de vorige eeuw is het aantal huismussen in Nederland met maar liefst 60% afgenomen. Ook andere vogelsoorten verdwijnen uit de bebouwde omgeving, omdat er steeds minder plekken zijn waar ze kunnen schuilen, voedsel vinden en een nest kunnen bouwen, mede omdat het in onze geïsoleerde huizen lastig is een nest te bouwen. Het is een zorgwekkende trend die vraagt om actie. Nu deze minister het laat af weten, staat het gemeenten uiteraard vrij voor nieuwbouwplannen en grootschalige renovaties zelf wel eisen te stellen. Zullen de gemeenten in de Krimpenerwaard er voor gaan zorgen dat er wel voorzieningen voor vogels en vleermuizen komen?

Nog een tip van de minister. De minister zei in een Kamerdebat dat bewoners die dat willen bij de bouwmarkt voor een tientje een kastje kunnen kopen.

Natuurlijk perspectief Krimpenerwaard

De werkgroep Natuur wil graag investeren in de biodiversiteit, levende sloten, weidevogels en een mooi vitaal landschap. Het zijn kernwaarden in de toekomstvisie richting 2040 voor de Krimpenerwaard, beschreven in het Natuurlijk Perspectief Krimpenerwaard. Het is één van de perspectieven voor het gebied, opgesteld door de werkgroep Natuur met daarin Weidehof Krimpenerwaard, Staatsbosbeheer, Zuid-Hollands Landschap en het Natuurbeheercollectief. Weer een papiertijger of leidt dit document tot concrete verbetering van de natuur?

Woningbouw Krimpenerwaard

4.000 woningen bouwen in de Krimpenerwaard. We herhalen het nog maar een keer, dat is veel meer dan voor de eigen woningbehoefte. Daar komt ook nog eens 35 hectare bedrijventerrein bovenop. Dat tast het waardevolle unieke open cultuur landschap van de Krimpenerwaard aan. De gemeente gaat echter onverdroten door.

Volgens mededeling van wethouder Boere tijdens de gemeenteraadsvergadering van 12 november 2024, heeft de gedeputeerde van de provincie Zuid-Holland mevrouw Koning goedkeuring gegeven om de volgende locaties verder te ontwikkelen:

- de zuidzijde van Haastrecht (ten zuiden van de wijken Bergvliet en Bos en Water);
- de westkant van Krimpen aan de Lek (tussen de dijk en de Tiendweg);
- ten noorden van Stolwijk (aan de westzijde van de Bilwijkerweg); (de Noordse Weide).

Over de locatie Schoonhoven-West, dat nota bene in de provinciale omgevingsverordening als weidevogelgebied te boek staat, merkte wethouder Boere op dat de betreffende ontwikkelaar daarvoor een compensatiegebied zou hebben gevonden. Waar dan wel? Dat vertelde de wethouder er niet bij. Gelukkig wordt de bouwdrift van de wethouder vooralsnog geremd door de provincie. Volgens bericht van de gedeputeerde mevrouw Koning van 2 december 2024 aan een van de omwonenden is de locatie Schoonhoven-West niet aanvaard als nieuwe woningbouwlocatie in het kader van de jaarlijkse actualisering van de regionale woningbouwprogrammering. Daarmee hebben gedeputeerde staten geconstateerd dat het plan van Schoonhoven West in strijd is met het provinciale Omgevingsbeleid omdat er sprake is van een belangrijk Weidevogelgebied.

Stopt de bouwdrift dan? Nou nee. De gemeente wil ook verder met de ontwikkeling van Bergambacht-Oost. (raadscommissie Ruimte en Financiën van 2 en 3 december 2024).

Dan volgen ongetwijfeld ook nog de locaties:

- aan de noordoostzijde van Berkenwoude (tussen Oosteinde en de Wetering);
- ten noorden van Schoonhoven (aan de noordzijde van de N210, tegenover de voetbalvelden (Het Hofland);
- ten oosten van Gouderak (Gouderak-Oost); (al langer lopende planontwikkeling).

Landbouw en Natuur beleid

Op 29 november 2024 stuurde de minister van LNV, o.a. Landbouw en Natuur, de aanpak Ruimte voor Landbouw en Natuur naar de Tweede Kamer. Dat moet - aldus de minister - zorgen dat er gericht gewerkt wordt aan wettelijke doelen en dat er toekomstperspectief komt voor de landbouw; dat er nationale ruimtelijke keuzes gemaakt worden voor ontwikkeling van landbouw en natuur en dat er meer samenhang in het rijksbeleid voor het landelijk gebied komt. Uit de stukken blijkt dat het wettelijk stikstofdoel voor 2025 niet meer in zicht is. De minister mikt op de lange stikstoftermijn. Innovatie is daarbij haar toverwoord.

Er gaat wel 500 miljoen euro (380 miljoen meer dan het huidige budget) naar de natuur. Dat geld is onder meer bestemd om weidevogels, zoals de grutto, te beschermen. Het totale aantal hectares boerenland voor zogenoemd agrarisch natuurbeheer wordt bijna verdrievoudigd. Mooi dat de boeren een betere beloning kunnen krijgen voor de weidevogelbescherming. Of de grutto daarmee ook te redden is blijft de vraag. Waren er eind vorige eeuw nog 125.000 grutto's, dit seizoen waren dat er nog maar 25.000. Oorzaak van die teruggang is dat 90% van de gruttokuikens vroegtijdig dood gaat, omdat er onvoldoende voedsel en dekking is te vinden in het huidige polderlandschap.

De staatssecretaris van Natuur opperde grutto-eieren weg te nemen uit het nest en in een broedmachine uit te laten komen. Om de populatie stabiel te houden zouden alleen al 3.600 kuikens uit de broedmachines moeten komen. Nog afgezien van de onhaalbare aantallen, onnatuurlijker moet het toch niet worden.

Bomennorm

Een gezonde leefomgeving is onmisbaar. Bomen Landelijke Bomennorm - Cobra Groeninzicht hebben daarin een unieke rol. Er is geen vergelijkbaar object dat zo veelzijdig en effectief bijdraagt aan de leefomgeving en het klimaat. Vooral het boomkroonvolume maakt verschil. Maar wanneer is de gemeente, wijk of buurt groen genoeg? Welke bomen kunnen het beste gespaard worden bij een herinrichting? Als na een rioolrenovatie de straat klimaatbestendig wordt ingericht, hoeveel bomen moeten er dan komen? Hoe kunnen we zien of een 'groengekleurd' ontwerp van een nieuwe wijk echt groen wordt na oplevering? Op deze vragen geeft de Landelijke Bomennorm antwoord, aldus de stichting Norminstituut Bomen.



Zonnepark te Krimpen aan de Lek

In zijn vergadering van 17 september 2024 heeft de gemeenteraad Krimpenerwaard een motie aangenomen waarin het college wordt opgeroepen om de aanpak zon op agrarisch gebied/natuur op te schorten en eerst overeenkomstig de motie een omgevingsprogramma Zon op dak en andere alternatieven op te starten en de uitkomst daarvan aan de raad mee te delen. Wat doet het college van B en W met deze motie? 🐦

Tuinontwerp en hoveniersbedrijf
'Projecten in het groen'

ontwerp
beplantingen
onderhoud



0
6
5
4
2
1
3
9
8
8

www.projecteninhetgroen.nl

Word vrijwilliger bij Humanitas

Humanitas is er voor iedereen die het even niet alleen redt. Doe mee als vrijwilliger bij:

- Op weg met taal
- Hulp bij geldzaken
- Samen optrekken
- Begeleiding omgangsregeling ouder & kind

Je bent onderdeel van een leuk team en krijgt interessante trainingen via de Humanitas Academie. Meld je aan!

www.humanitas.nl/midden-holland




Verblijf in een 'heidehuisje' met een eigen vogelkijkhut grenzend aan een natuur- en stiltegebied. Nico de Haan ging u voor: 'Als je niet aangestaard wordt door de Schotse Hooglanders dan word je wel begluurd vanaf de kale topjes van het struikgewas door de roodborsttapuiten.'

Nieuw is een laadpaal voor elektrische auto's.
Kijk op: www.heidehuisje.nl of bel 06-81525089



De Wielewaal
Natuurmuseum & klompenwinkel v.o.f.

"Bewonder de natuur van Het Groene Hart in een schilderachtige omgeving tussen Lek en IJssel"

Fam. Rijnveld | Tiendweg 26 | 3411 NB
Willige Langerak (Lopik) | 0182-384454
Al vanaf 1998 actief in natuureducatie

Voor actuele openingstijden en overige informatie zie www.museumdewielewaal.nl




OOSTROM
INSTALLATIEBEDRIJF

lid van UNETO-VNI

- Loodgieterswerk
- Dakbedekking
- Water, gas en sanitair
- Centrale verwarming
- Lood- en zinkwerk
- Warmtepompen

Kantoor
Werkplaats
Gouderak
0182 - 37 20 29



Voor al uw loodgieters- en verwarmingswerkzaamheden!
Vraag vrijblijvend inlichtingen of een prijsopgave.

De kracht van voeding

- ◆ Persoonlijke begeleiding
- ◆ Projecten duurzame & gezonde voeding
- ◆ Educatie, workshops & lezingen

Arike Mijnlief
Voedingsdeskundige & therapeut
06 - 25 524 787



Van der Giessenweg 49 - 1ste etage
2921 LP Krimpen a/d IJssel
info@praktijkdegroenling.nl
www.praktijkdegroenling.nl

Autobedrijf De Waal

Kijk voor ons actuele
occasionalaanbod op
WWW.AUTOBEDRIJFDEWAAL.NL



Middelblok 202 - Gouderak - (0182) 37 26 23

Mona Keijzer schrapt vogelvriendelijke bouwplannen: vogels en natuur de dupe

Vogelbescherming Nederland, 28 november 2024

PERSBERICHT

De minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO) schrapt de afspraak dat bij nieuwbouw en grootschalige renovatie neststenen voor beschermde diersoorten als vogels en vleermuizen verplicht worden, zo werd vandaag bekend gemaakt. Deze afspraak zou 1 januari 2025 in werking gaan. Vogelbescherming Nederland heeft jarenlang met bouwbedrijven en ambtenaren gewerkt aan dit besluit, maar minister Mona Keijzer schrijft het plan met veel draagvlak in de samenleving nu af. Vogelbescherming is ontgoocheld en vindt het een flinke tegenvaller voor de natuur, vooral ook voor iedereen die in de bebouwde kom woont. Natuur vormt de basis van een gezonde leefomgeving en zorgt ervoor dat steden ook in de toekomst bij klimaatverandering leefbaar blijven.



Huisemus vrouwtje, foto: Huig Bouter



Huisemus mannetje, foto: Huig Bouter

Stadsvogels hebben het moeilijk

Vandaag besloot minister Mona Keijzer dat de regelgeving voor het realiseren van verblijfplaatsen voor beschermde diersoorten overbodig is. Aan dit initiatief is op verzoek van bouwbedrijven en verschillende natuurorganisaties samen met ambtenaren jarenlang gewerkt. Met een reden: soorten die afhankelijk zijn van de stad hebben het moeilijk. Niet voor niets is de spreekwoordelijke 'stadsvogel', de huisemus, op de Rode Lijst beland. Sinds 1975 is het aantal huismussen in Nederland met ruim 50% afgenomen.

Ook andere vogelsoorten verdwijnen uit de stad, omdat er steeds minder plekken zijn waar ze kunnen schuilen, voedsel vinden en een nest kunnen bouwen, mede omdat het in onze geïsoleerde huizen lastig is een nest te bouwen. Het is een zorgwekkende trend die vraagt om actie.

Stadsnatuur goed voor gezondheid

Samen met de bouwwereld wordt er in de vorm van natuurinclusief bouwen al jarenlang naar oplossingen gezocht voor 'dubbelgebruik', plekken die werken voor zowel de vogels en vleermuizen, als ook de mens. Zo laten cijfers van het RIVM zien dat gemiddeld 6% van de ziektes toe te schrijven is aan een ongezonde leefomgeving.

In een grijze omgeving zonder natuur en vogels ervaren mensen meer stress. In een groenere leefomgeving bewegen mensen juist meer en hebben ze meer sociale contacten. Ook economisch gezien is het bouwen van groene natuurrijke wijken voordelig. Het is nauwelijks duurder, zorgt ervoor dat huizen meer waard worden en voorkomt een hoop toekomstige kosten, bijvoorbeeld in de zorg.

Zo rekende Ingenieursbureau SWECO twee jaar geleden uit dat vergroening van de leefomgeving van een derde van de Nederlandse bevolking het aantal patiënten met ruim 62.000 vermindert. Goed voor 125 miljoen.

Ook kosten als gevolg van klimaatverandering worden met groen bouwen verminderd. Droogte en overstromingen zorgen nu al voor grote kosten bij verzekeraars. En groen in de stad is een belangrijke maatregel tegen hittestress die de komende jaren vanwege de klimaatverandering vaker zal optreden in de steden.

Oproep aan provincies en steden

Ondanks deze flinke tegenvaller is Vogelbescherming strijdbaar. Timo Roeke, senior Natuurbeschermer bij Vogelbescherming: "Vogels zijn een belangrijke indicator voor hoe het met de natuur gaat. Een groene, gezonde leefomgeving is goed voor de biodiversiteit, leefbaarheid en het klimaat, en dus ook voor de mens. Dit besluit is een teleurstelling, maar we verwachten dat het een tussenstop is. De afgelopen jaren hebben we met natuurinclusief bouwen juist enorm grote stappen gezet. Deze beweging is niet te stoppen."

Vogelbescherming roept provincies en gemeenten dan ook op om op te komen voor een natuurrijke en gezonde leefomgeving van hun bewoners. 🐦



Voorbeeld van in de bouw nestgelegenheid aanbrengen, bron: sovon.nl.

Weidevogelseizoen 2024

Joke Colijn

Het weidevogelseizoen 2024 is een bewogen seizoen geweest, in meerdere opzichten. 2024 bracht ons nogal wat veranderingen. Zo is er dit jaar geen Weidevogelverslag zoals de NVWK dat jaarlijks maakte. Alle weidewachters kregen dit jaar op de Afsluitavond van het weidevogelseizoen het Weidehof verslag 2024. Ook is er in 2024 geen Weidevogelboer van het Jaar. Dat is niet omdat er geen boeren waren die deze eretitel verdienen, maar omdat alles anders liep dan voorheen.

Afsluitavond op 26 november 2024

De weidewachters werden zoals gebruikelijk verwelkomd met koffie/thee en gebak. Penningmeester Michiel Fokkema opende de bijeenkomst en verwelkomde Erik Kleyheeg voor een presentatie over de Kievit. We kennen Erik o.a. als voormalige coördinator van de vogelwerkgroepen én als enthousiaste vogelaar in de Krimpenerwaard. Samen met Sovon-collega's doet hij onderzoek naar de Kievit, die net als andere weidevogels, ook in aantal afneemt. Het weerzien was heel prettig, de boodschap helaas minder.

Het weer dit broedseizoen

We hadden een bijzonder nat voorjaar dat lang aanhield, waardoor helaas het leeuwendeel van de eerste Kievitsnesten verloren is gegaan. Dat zien we terug aan de grafiek op pagina 17 van het Weidehof verslag, waar je de Kievit een enorme piek in de grafiek ziet maken. Zoals Erik al vertelde, het gaat juist helemaal niet goed met de Kievit in Nederland. Die piek zijn de dubbel getelde Kievitsparen, want ze zijn gewoon opnieuw begonnen en dus opnieuw als broedpaar waargenomen. Veel grutto's waren slimmer, die begonnen juist later. Maar dat betekent nog niet dat er meer gruttojongen gróót werden; een bericht hierover van Vogelbescherming meldt dat 2024 een extreem slecht broedseizoen voor grutto's is geweest, zie pagina 42.

Relatie met Weidehof

Een spannend seizoen was het ook in de relatie met Weidehof, die heeft wat averij opgelopen. Het gaat dan met name over punten die vooral op communicatie zijn terug te voeren. Na de pauze hield Michiel een samenvatting van de enquête die weidewachters invulden over het afgelopen broedseizoen. Weidehof heeft een grote transitie doorgeemaakt, een professionaliseringsslag die je ook terugziet op hun website. Het team is uitgebreid, waardoor we o.a. onze coördinator Klaas de Milk zijn gaan missen (en nog!). Verder groeit het aantal deelnemende agrariërs dat contracten afsluit voor de diverse pakketten via Weidehof ook nog steeds. Dat gaf de nodige druk op de werkzaamheden bij Weidehof. T.a.v. weidevogelbeheer is toen besloten om de Krimpenerwaard op de delen in drieën, waarbij de nieuwe veldmedewerkers Klaas en Tineke zich op het midden en westen zouden concentreren, en veldcoördinator Mariëlle Oudenes, inmiddels directeur bij Weidehof, het oosten. Zij zouden ook aanspreekpunten worden voor onze weidewachters, dus via heel korte lijntjes met bijvoorbeeld een app. Dat klinkt als een plan dat in de praktijk goed moet kunnen werken, vooral ook omdat ons weidevogelteam nog steeds menskracht tekort komt. Wij zijn (vaak nog werkende) vrijwilligers, Weidehof heeft nu de mensen. Helaas is in de communicatie naar ons een fase overgeslagen, want zowel de NVWK als de weidewachters kregen deze veranderingen meegedeeld en vervolgens is enige wrijving ontstaan. Ook de BTS-tellingen waarnaar ik informeerde om de teldata met jullie te delen, werden nu door Weidehof-medewerkers zelf gedaan. Wat ik persoonlijk wel jammer vind, want ik heb dat met veel plezier samen met telmaatje Jaap Jan gedaan.

Overigens argumenteerde Mariëlle over de begeleiding van nu drie veldmedewerkers, met daarnaast ook zelfstandige invoer door hen in de Boerenlandvogelmonitor, dat die broodnodig is. Zowel kwaliteit als kwantiteit van invoergegevens door weidewachters is voor Weidehof over

het algemeen onvoldoende om accuraat en actueel vogels te beschermen. Dit geldt niet voor alle weidewachters, maar het is wel iets wat wij ons als werkgroep moeten aantrekken. We volgen wel herhalingscursussen voor certificaten EHBO, BHV, noem maar op - ook weidevogelbescherming verdient onze beste inzet. We moeten aan de bak, allemaal, voor de vogels! In het voorjaar volgen weer de cursussen, daarover in het februari-nummer meer.

Geen Weidevogelverslag 2024 maar een Weidehof verslag 2024

Toen brak na de zomervakanties de tijd aan om te denken aan het Weidevogelverslag, waarvoor Maria, Bente en ik altijd met Mariëlle om de tafel gaan. Het bleek dat Weidehof graag wilde dat het verslag in september al klaar zou zijn, i.v.m. de drukte die ging volgen vanwege gesprekken met de boeren over de contracten. September, dat conflicteerde met de werkzaamheden voor de september-Waardvogel, dat gingen we niet redden. Het Weidevogelverslag zoals wij dat maakten is echt heel veel werk, zelfs als Weidehof de tabellen aanleverde uit de Boerenlandvogelmonitor.

Mariëlle besloot om dan aan hun reclamebureau opdracht te geven, want we kwamen er niet uit. De wens van Weidehof om per 2025 hun overige activiteiten ook in het verslag op te nemen kon dan ook nu al voor 2024 worden gerealiseerd. Het doel van een jaarverslag voor Weidehof was een zakelijker, minder persoonlijk verslag met daarin opgenomen ook de andere Weidehof activiteiten. Het NVWK-doel van een Weidevogelverslag is een persoonlijk relaas van en voor met name genoemde weidewachters en boeren, over de inzet voor weidevogels, met de Boer van het Jaar, en tevens belangrijke achtergronden uit de media die van invloed zijn op de weidevogelstand.

We zouden onze beide huisstijlen herkenbaar laten terugkomen, en wij zouden een concept van die integratie krijgen zodat wij daarop nog konden reageren, omdat we als NVWK uiteraard ook herkenbaar willen zijn in een gedeeld verslag. Vervolgens konden wij ónze kopij aanleveren. Dat concept is er niet gekomen, dus is er door ons ook geen input geleverd. De aanwezige weidewachters kregen dit jaar het Weidehof verslag 2024 waarin hun belevenissen verkort zijn opgenomen, met een QR-code die leidt naar de rest van hun verslagen. Het is een mooi uitgevoerd boekwerkje geworden; weidewachters die niet aanwezig waren kunnen het opvragen via weidevogels@nvwk.nl.

Wij van het weidevogelteam missen wat Weidehof juist heeft geschraapt, daarom volgt hierna de aangeleverde kopij. Hiermee geeft de NVWK in deze Waardvogel aandacht aan de belevenissen in 2024 van deze grootste werkgroep, en nu kunnen de andere leden er ook kennis van nemen! Echter de vraag is wel: missen de weidewachters dit ook, of zijn ze tevreden met het Weidehof-verslag, ook voor komende jaren? Kijk het rustig door thuis, en laat ons weten wat je vindt, via weidevogels@nvwk.nl. Het Weidevogelverslag is altijd met liefde door ons gemaakt, maar als dit Weidehof verslag voor de weidewachters ook voldoet scheelt het ons een enorme berg werk. En we kunnen immers altijd in de Waardvogel de persoonlijke verslagen en foto's laten terugkomen zoals we nu ook doen. In januari gaan de besturen van Weidehof en NVWK om te tafel, om te bezien hoe we meer voor elkaar kunnen betekenen. Betere en meer frequente communicatie staat wat voor ons op de agenda.

Want alleen met vereende kracht kunnen we de vogels redden.

Verlagen en belevenissen van onze weidewachters

Foto's: Bernard de Jong, tenzij anders vermeld



Polder Tussenlanen, Elma Wobma

Een Kievit met vier jongen, een scholekstergezinnetje, meerdere vliegvlugge jonge kieviten tussen het hooi, en een groenling op een tak. Op een prachtige zomeravond, tijdens het laatste rondje door de velden in 'ons' mooie gebied genoten we van de vogels, die de moeilijke omstandigheden dit seizoen toch maar mooi hadden overleefd! En daar hadden wij - weidewachters samen met de natuurbewuste boerinnen en boeren in dit gebied toch maar mooi ons steentje aan bijgedragen.

Het was een mooie afsluiting van mijn eerste seizoen als weidevogelwachter. Als nieuwkomer in de Krimpenerwaard - ik ben in 2021 vanuit Leiden naar Schoonhoven verhuisd - heb ik veel gezocht, gevonden en geleerd dit seizoen.

Hoe vind je de vogels, nesten en kuikens. Gelukkig had ik wel ervaring met vogels kijken, dus dat lukte wel aardig. Zeker met de hulp van de ervaren weidewachters, van wie ik ook veel geleerd heb over het gedrag van de vogels, en wat je zoal tegenkomt in het veld. Ook over het zoeken naar de beste manier om de vogels te helpen. Soms lastig: gaan we nesten markeren, of laten we de vogels nu met rust? Met hulp van appgroepjes en Google Maps heb ik zelf de weidevogellocaties en het hoe en wanneer uitgevogeld. Na een zoektocht en drie voorlichtingsavonden op verschillende locaties verder, vond ik vrijwilligerswerk in de buitenlucht.

Nee, dan de weidevogels zelf! Die zoeken volgens mij ook maar 'op gevoel' de beste plek voor hun nest in het vroege natte voorjaar. Ze hebben geen idee of daar een mooi kruidrijk grasland gaat groeien met genoeg eten voor hun kuikens, of dat ze midden op een akker zitten waar mest wordt uitgereden en mais op gaat komen, of waar gemaaid gaat worden.

Ik leerde dat ze niet dicht bij bomen zitten vanwege de kans op predatie. En ze verstoppen hun nesten goed - dat heb ik nu ook in de praktijk gezien. Zelfs de meest ervaren weidevogelaars missen er wel eens één. Maar we hebben met onze groep heel veel wél gezien, gevonden en beschermd. Helaas zagen we ook verlaten nesten, dode kuikens, akkers zonder een enkel nest en stukgebeten eieren.

Al met al kan ik concluderen dat mijn zoektocht naar vrijwilligerswerk zeker is geslaagd. Het is fantastisch dat ik samen met enthousiaste en bevlogen mensen mee heb kunnen helpen aan de overlevingskansen van de weidevogels. Volgend voorjaar ga ik graag weer mee. Nu alleen nog op zoek naar een paar warme waterdichte laarzen. 🐾



Polder Benedenberg, Gert van de Velde

Toen ik hoorde van Klaas dat ik dit jaar bij Jaap Schep moest gaan lopen, krabde ik me wel even achter mijn oren - want dat zijn immers niet zomaar een paar bunders. Maar Klaas zou Klaas niet zijn om het te nuanceren: „Nee joh... we gaan alleen naar de stukken achter zijn boerderij, en naar nog een paar stukken in polder Benedenberg.“ Dat luchtte wel een beetje op, want ik heb er ook gewoon een baan naast. Als je het goed wil doen als beginner, dan vergt dat concentratie. Een gebied leren lezen en kennen. Het is een voorwaarde voor goede resultaten. Dat ik niet verdrink/verdwaal op al die percelen met gras. Over verdrinken gesproken. Dat konden we dit voorjaar letterlijk nemen. Wat een water op het land. Ongelofelijk. De koeien konden nog niet naar buiten en ook ik liep lang met kaplaarzen aan door het land. Nesten onder water.....Nat, nat en nog eens nat.

Fijn was dat Klaas de tijd nam om met mij rond te lopen. Alleen is toch maar alleen. Klaas had Jaap Schep inmiddels gesproken en de melkveehouder wist precies wat de bedoeling was. Gebogen over plattegronden hoorde ik voor het eerst over een plas-dras. Het resultaat mag er zijn; dankzij uitgestelde maaidatum konden we toch wat vogels redden. En de plas-dras was een groot succes! Het gaat uiteindelijk toch om samen dingen doen en te bedenken. Dank Klaas en Jaap en tot het volgend seizoen. 🐾



Lekdijk-West, Bas de Hoop

Pieter Marijnus verhuisde naar Middelburg, maar liep nog een paar keer mee met ons. Gelukkig kwam Roeland van der Niet onze groep versterken. In de tweede helft van maart startten we met het veldwerk. We besloten op een andere manier te werk te gaan, namelijk in drie groepjes: Koolwijk/Benedenberg & Kadijk/Lekdijk West. Ook zijn we afgestapt van een vaste avond of dagdeel. Ieder groepje bepaalde zelf, wanneer het op pad zou gaan. De inzet was om wekelijks ieder perceel/gebied te monitoren. Daarnaast kwamen er met enige regelmaat verzoeken van Klaas de Mik om waarnemingen in het veld te controleren.

Het resultaat mag er zijn. Bij melkveehouder De Jong aan de Benedenberg waren weer meer nesten t.o.v. vorig jaar. We telden 78 stuks. Ook bij Mts. Boer was er een grote toename van nesten. Bij Snoek vonden we vooral meer kievitsnesten op de maïspcelen vooral dankzij de boer zelf. We waren blij met de ondersteuning van Klaas de Mik en het Drone-team. Kortom, het was wederom een prima jaar, met dank aan de deelnemende bedrijven. 🐾



Polder Hitland, *Eric Stockx*

14 april '24; Vandaag was het zonnig met verfrissende wind. Twee deelnemers waren aanwezig. Eerst boerin geholpen met terugjagen van ontsnapt stierkalf uit de stal. Bijna alle gras is gemaaid of beweid. Alleen uiterst links en rechts nog drie velden met hoog gras. Op het tweede veld van rechts, waar we het met stokken gemerkt nest van de scholekster vonden met drie eieren, zit nu één jong met alarmerende ouders (*foto rechts, Eric Stockx*). Ook alarmerend paar Kieviten op tweede veld van Vonck.

Drie bruine kiekendieven gezien laag boven weiden van Verduijn en een hermelijn langs de slootkant. Vier purperreigers gezien waarvan twee overvliegend. Richting Mient twee alarmerende grutto's en één roepende tureluur. Weinig weidevogels gezien ten oosten van de Mient. Wel zat weer die scholekster op het kuiltje in het derde veld van Verduijn tegen het Molenweteringpad. 🐦



Polder Stolwijk, *Klaas Speksnijder en Henk van Dieren*

We vonden 9 nesten bij de familie Graveland in Stolwijk. 4 van de grutto, 2 tureluurs, 1 Kievit en 2 slobbeenden. Van 1 eend wisten we niet zeker of het een slobbeend of een andere eendensoort was, maar de eieren waren kleiner dan van de wilde eend. De familie Graveland is erg vriendelijk en we merkten meteen dat ze heel goed en met een groot hart voor duurzaamheid zorgen voor de weidevogels en hun andere boerderijdieren. NB Notitie van Weidehof: Het onbekende eendennest zat heel dicht in de kant. Het is daarom aannemelijk dat het hier ging om een kraakeend. 🐦



Polder Ouderkerk-Oost, *Leen Verschoor, Benjamin Hallie, Mel Blonk en Hugo Halleriet*

Het vogelseizoen begon op zaterdag 6 april. En hoewel het een zeer nat seizoen is geweest hebben we maar één zaterdag niet gelopen vanwege het slechte weer. En (te)veel hemelwater is voor weidewachters, maar zeker voor de boeren niet prettig om niet te zeggen waardeloos. De pomp voor de plas-dras van onze boer was min of meer overbodig omdat de helft van het land, ook zonder pomp, plas-dras stond.

Mais werd ca. 5 weken later gezaaid dan normaal, gras groeide langzamer, koeien gingen later naar buiten. Kortom: algehele malaise voor de boeren. Maar kijken we even door de bril van een weidevogel dan was het allemaal zo slecht nog niet. Zachte grond om bij de wormen te komen en minder verstoring in het begin van het seizoen - want de boer kon toch niks doen op zijn zompige land. Maar ook pullen die door de nattigheid omkwamen van de kou. Het hoorde erbij dit seizoen. En wat ik met mijn ruim 25 jaar weidewachters-ervaring nog nooit heb gezien was een grutto nest, waarin vier eieren voor de helft onder water stonden. Weg broedseizoen.

Al met al was het een seizoen met plussen en minnen en dat gold ook voor het resultaat. Al enkele jaren zitten we op een gemiddelde van zo'n 30 nesten in het gebied. Dit jaar hadden we meer grutto- en tureluurnesten, maar minder broedende Kieviten- en eenden. Desondanks kijken we toch weer uit naar het volgende seizoen. 🐦



Polder Vlist, familie De Jong

Zo eind februari, begin maart wachten we als gezin gespannen op de komst van onze grutto's. Wie hoort ze het eerst?! En we zien natuurlijk ook uit naar de rest van de big-five: de tureluur, kievit, scholekster en slobend.

Het voorjaar 2024 was wat het weer betreft een heel moeilijk voorjaar voor de boer. Regen, wind en kou. We dachten dat dit ook voor de weidevogels zou gelden. Zeker wat het voedselaanbod voor de kuikens betreft. Maar dat viel gelukkig mee, gezien de aantallen vliegvlugge jongen die we zagen. We telden 16 gruttonesten en ook de andere genoemde vogels hadden nesten op onze percelen. Vooral de tureluur deed het goed.

Zoeken doen we vanaf de trekker en dat werkt prima, ook omdat de vogels lang wachten met opvliegen. Bij het weiden van de koeien zetten we de nesten ruim af met schrikdraad. Vaak pakken we een cluster van meerdere nesten. Bij het maaien laten we een flinke oppervlakte staan, zo nemen we meerdere nesten mee. Dat gaat bijna altijd goed, maar het kost veel tijd en inzet. Op het perceel met de plas-dras is onze inzet minder nodig, want daar wordt pas na 15 juni gemaaid. Op de plas-dras broedt ook altijd een aantal grutto's. En dan toch even over die andere fascinerende vogel: de zwarte stern. Wekenlang houden ze je in spanning. Elke dag vliegen ze één keer over de vlotjes en verdwijnen ze weer. Komen ze nu wel of niet. Totdat ze ineens blijven en ruzie gaan maken over de verdeling van de vlotjes. Prachtig om te zien en te horen ook. Dit jaar bezetten de sterns 22 vlotjes. De manier waarop ze hun jongen voeren die later de prachtigste capriolen maken in de lucht. Zó bijzonder! Medewerkers van de NWWK komen elke week monitoren..... Wat zou het stil zijn in onze polder zonder zwarte sterns en weidevogels! 🐦



Polder Berkenwoude, Marja van Rooijen

Daar sta ik dan op 8 april met kletsnatte voeten in mijn hobbylaarzen, achter mijn snelle begeleider, op zoek naar nesten van weidevogels in het land van Jaap Slingerland. En wat een verrassing toen we drie nesten vonden met 2, 3, en zelfs 4 warme eieren van de kievit en grutto.

We hebben er stokken bijgezet en de vogels niet meer gestoord. Wat heb ik veel geleerd van het gedrag van weidevogels en predatoren. Later vonden we ook nog met de drone nesten in het hoge gras. Wat is dat een mooi hulpmiddel. Gaande het weidevogelseizoen heb ik veel geobserveerd en nesten gecheckt. Of de kuikens het gered hebben, blijft de vraag. Ik vond het in ieder geval heel boeiend en nuttig om deel uit te maken van het team van weidewachters en kijk nu al weer uit naar het volgend seizoen, maar dan wel met mijn nieuwe laarzen. 🐦



Polder Berkenwoude, John Roos

Mijn vrouw vond een artikel over de NWWK in het huis-aan-huisblad Het Kontakt Krimpenerwaard. Naar aanleiding daarvan heb ik me als lid bij de NWWK opgegeven. Zo rolde ik als vrijwilliger het weidevogelbeheer in en mocht ik als 'groentje' een paar keer meelopen met Klaas de Milk. Via hem kwam ik in contact met Kees Vlot, een boer in mijn woonplaats Berkenwoude.

Het contact met boer Vlot verliep heel goed. Na de kennismaking hielden we elkaar via WhatsApp op de hoogte. Klaas leerde me waarop ik moest letten bij het zoeken naar nesten. Samen met hem en een collega-vrijwilliger vonden we een aantal nesten van grutto's en kievieten, waarbij we stokken plaatsten zodat de boer er omheen kon maaien. Het is ongelooflijk leuk om de verschillende weidevogels te leren onderscheiden, hun gedrag te zien én ook te zien dat dit werk voor veel weidevogels en hun kuikens het verschil kan maken tussen leven en dood. Ik zie nu al uit naar april volgend jaar, wanneer het nesten zoeken en beschermen weer begint. 🐦





Polder Hitland, *weidewachter Greetje de Back*

Vanaf april tot eind augustus inventariseerden we planten langs alle sloten in het gebied van melkveehouder Adri Verduyn, waarbij t/m mei de focus lag op het tellen van de weidevogels. Terloops namen we de planten mee.

Vanaf juni lag de nadruk weer op de flora en liepen we systematisch alle slootranden af totdat ze werden gemaaid om verruiging tegen te gaan. We telden om precies te zijn 111 soorten, maar we hebben niet alle soorten kroos en grassen kunnen benoemen.

Bij de telling is ook niet meegenomen of ze veel en in alle slootkanten voorkwamen. Over het algemeen groeien de meeste soorten op voedselrijke grond. Een enkele plant kiest voor matig voedselrijke grond, zoals grote wederik, kale jonker en veldzuring. Weer andere soorten gaan voor stikstofrijke bemeste grond, zoals blaartrekkende boterbloem, knikkend tandzaad en reukeloze kamille. En we noteerden één bloeiende penningkruid en twee zwanenbloemen. Langs vrijwel alle slootkanten zagen we blauw glidkruid, echte koekoeksbloem, gele lis, grote egelskop, harig wilgenroosje, kale jonker, moerasvergeet-mij-nietje, speerdistel, watermunt, waterzuring en wolfsfoot. Keuze te over!

Het is de eerste keer dat we de slootranden hebben geïnventariseerd. Er is dus geen vergelijking met voorgaande jaren. We weten dus ook niet of het een rijke begroeiing is. Wel vonden we het in ieder geval verrassend dat we steeds nieuwe soorten vonden. Eigenlijk zouden we de tellingen vaker en intensiever moeten doen om een goed beeld te krijgen van wat er langs de slootkanten groeit en bloeit. Het is dus zeker voor herhaling vatbaar. 🐦



Polder Lekkerkerk-West, *Bernard de Jong, Jessica Schouten, Erik Olijslager, Koos Konijnenburg, Jannie Monhemius en Gabi Baartman*

Elk jaar weer heb ik weer hetzelfde gevoel: kriebels in mijn buik als de eerste tekenen van het voorjaar zich aandienen. Dat betekent: het weidevogelseizoen gaat weer beginnen! Na een relatief rustige periode in onze groepsapp, komen de berichten rond februari weer langzaam op gang. De gezamenlijke startbijeenkomst staat in de agenda.....

Op 24 maart was het eindelijk zover: onze eerste gezamenlijke controle, die we natuurlijk meestal vanaf de kant doen. Samen met Janny, Jessica, Koos en Erik op pad. Laarzen en regenkleding aan. Het waaide en de regen viel met bakken uit de hemel. Onze telescoop en verrekijkers besloegen voortdurend. Ondanks de kou en de nattigheid hadden we er veel zin in. Het is altijd weer bijzonder om met elkaar 'onze' weidevogels te volgen. Helaas bleef het natte en koude weer ons wel het hele voorjaar achtervolgen.

Dankzij de duidelijke verslagen van Jessica in de app weten precies wat er op onze percelen gebeurt. En dat is niet alleen handig voor ons, maar ook voor Weidehof.

Hier een voorbeeld van zo'n verslag: *"Er zijn voor de Tiendweg minder vogels dan gebruikelijk, er zitten wel 2 Kieviten te broeden. Over de Tiendweg is het drukker, veel Kieviten (ook 3 met nest), veel tureluurs, 10 grutto's waarvan 3 stellen (1 stel zien paren). 1 koppel wintertaling en 1 slobbeend man. Helaas maar 2 koppels schollen gezien 1 op P3 en 1 achter het witte huis. En dan ook nog 2 koppels ter hoogte van de boerderij. Het scholeksterplatform is gecheckt. Het staat scheef maar muurvast, dus dat hebben we laten staan. De rekjes over de planken hebben we goed gezet en het bordje van Weidehof op het hek geschroefd. Ook nog een bordje bij het nieuwe plasdrasperceel geschroefd."* Voor ons bekende termen en plekken. Alhoewel ik zelf ook nog altijd even moet tellen om te kijken of ik nu bij P4 of P5 sta.

Natuurlijk worden de gegevens ook op de site ingevoerd. Inschatten van de locatie blijft soms best lastig, maar als er niemand het land in hoeft, dan is een kleine afwijking niet erg. Dat is het wel, als de boer zijn koeien het land in wil sturen. Dan moeten we de nesten op de juiste plek invoeren zodat de boer een stuk kan afzetten.

En soms worden we toch nog wel eens verrast door een tureluur die opeens vlak voor ons opvliegt. Dit jaar hadden we gelukkig geen slobbeenden die van schrik van het nest af vlogen. Hoewel we regelmatig waakzame mannetjes zagen, zijn we er niet in geslaagd om nesten of jongen te vinden.

De nieuwe plas-dras aan beide zijden van de Tiendweg zorgt voor een interessante dynamiek. Waar we normaal gesproken veel Kievitsnesten vonden, liggen ze nu meer verspreid over de percelen langs beide kanten van de Tiendweg. Het lijkt erop dat de vogels nog moeten wennen aan deze nieuwe situatie. 🐦



Polder Lekkerkerk-West, *Bernard de Jong, Jessica Schouten, Erik Olijslager, Koos Konijnenburg, Jannie Monhemius, Gabi Baartman* (vervolg 1)

We hebben dit jaar veel broedende vogels en enkele pullen gezien. Helaas zijn de jonge vogels soms moeilijk te spotten. In het begin zien we ze nog wel, maar omdat ze soms ver weg zitten en het gras wat hoger staat kunnen we niet altijd goed beoordelen of ze er nog rondlopen. Het kan zijn dat ze zich goed verstoppen, of dat ze toch gepakt zijn door predatoren. Dit voorjaar was het zeker voor de eerste grutto jongen waarschijnlijk te koud, waardoor er weinig voedsel te vinden was. Wat later in het seizoen zagen we pullen van de Kievit, tureluur en scholekster. Op een gegeven moment hadden we zeker 5 scholeksterpullen rondlopen. Maar helaas, opeens waren ze niet meer te zien. Het is jammer dat we niet altijd weten wat er met de kuikens gebeurt, maar we hopen natuurlijk dat ze zijn opgegroeid tot sterke jonge vogels.

Het scholeksterplatform is ook dit jaar weer een succes! Niet alleen de scholeksters maken er graag gebruik van, maar ook tureluurs hebben ontdekt dat het een ideale plek is om de omgeving in de gaten te houden. Het is mooi om te zien hoe deze kunstmatige broedplaats zo goed wordt geaccepteerd door de vogels. Elk jaar krijgen we ook bezoek van een stelletje visdiefjes. Meestal zijn ze er rond dezelfde tijd. En op het moment dat ik tegen Erik zeg dat ik ze nog niet heb gezien hoorden we hun kenmerkende roep. En ja hoor, daar zijn ze weer. Net als altijd kiezen ze het bord van Weidehof als hun favoriete uitkijkpunt. Over het broedsucces kan ik niks zeggen. Wel is het altijd een vertrouwd gezicht deze mooie vogels in ons gebied te zien. 🐦

Persoonlijke terugblik

Vogels, mensen, drones, software en meer in de polder

Raymond de Vries

De eerste kennismaking met weidevogelbescherming in de Krimpenerwaard was een berichtje in de lokale krant. Een aantal jaren geleden zag mijn vrouw Angela een kleine oproep van Weidehof (toen nog ACK): 'Vroege vogels gezocht om met drone in de polder te vliegen voor weidevogelbescherming'. Alhoewel het vast niet die precieze tekst was, is dat wel wat me bij is gebleven, en tot op de dag van vandaag geeft die combinatie me de motivatie om zoveel energie in dit onderwerp te steken. Vanaf het eerste moment van kennismaking met het team van drone piloten en andere betrokkenen tot en met vandaag is dit een boeiende reis. Dit is een verhaal om u te vertellen wat mijn persoonlijke ervaringen zijn, waar ik vandaan ben gekomen en waar we nu staan. 🐦



Een ochtend in het land van Arjan Mulder

Een kort testjaar

We zouden een jaar gaan vliegen om te testen en ervaring op te doen met het aangeschafte systeem van drone en software. We waren van start gegaan om met de drone met een warmtecamera en standaard besturingssoftware te vliegen, en video's te maken van de vluchten die later geanalyseerd werden. We stonden erbij en keken ernaar, in het veld was er niet veel te doen om foto's van specifieke locaties vast te leggen.

We waren echter vrij snel teleurgesteld in wat er op die manier mogelijk was en gingen aan de slag om anders - handmatig - te vliegen en in het veld - tijdens het vliegen - de beelden te bekijken en te beoordelen of we nesten, kuikens en ander leven in het warmtebeeld konden opmerken. Het was heel tijdrovend en daardoor werd maar een kleine oppervlakte per ochtend gevlogen. Daarnaast waren we ook nieuwsgierig of een 'normale' camera veel toe zou voegen wanneer we het daglicht beeld daarvan over het warmtebeeld heen zouden leggen. Dat was niet mogelijk met een standaard drone en daarom hebben we destijds met een extra drone met daglichtcamera tegelijkertijd heel dichtbij de standaard drone gevlogen. Best spannend!

Eerste stap in doorontwikkeling: gecombineerde warmte- en daglichtcamera

Om sneller en makkelijker te kunnen zien wat er op de grond zit hebben we veel gebrainstormd en allerlei oplossingen met elkaar verzonnen. Weidehof (en later de provincie Zuid-Holland) heeft het

mogelijk gemaakt dat ik de drone verder kon ontwikkelen door de warmtecamera te combineren met een daglichtcamera, zodat we naar een live beeld van de twee over elkaar heen geprojecteerde beelden van de twee camera's konden kijken. Naast het grote aantal aanpassingen aan de drone heb ik ook een iPad-app gemaakt waarmee we als piloten gemakkelijk konden vliegen. Ons idee van het seizoen ervoor hadden we gerealiseerd en we konden weer verder.

Doorontwikkeling naar compleet platform

Ik had daarnaast ook besloten om zelf te investeren om software te gaan ontwikkelen, waarmee we tijdens het vliegen al beter konden beoordelen of we nesten, kuikens en/of ander leven zagen op het live beeld. Met een eenvoudige druk op de knop werden twee foto's gemaakt - met de gecombineerde warmte- en daglichtcamera - die aan het einde van de vlucht automatisch naar een centrale server werden gestuurd. Eenmaal geupload naar die server werd er door de drone piloten een bericht op de drone whatsapp groep gezet zodat Henk en Mariëlle de foto's thuis op konden roepen door gebruik te maken van het Dashboard dat ik inmiddels ook had ontwikkeld (software die op een computer draait). Het cirkeltje was rond en we konden heel efficiënt en makkelijk een groot aantal foto's beoordelen zodat Mariëlle snel contact met boeren en kon zoeken om (verdere) afspraken te maken. We hebben daarmee grote stappen gezet en liepen voor op andere gebruikers.



Boven: samen vliegen met Joop en Koos

Rechtboven: vliegen met Koos

Links en rechtsonder: voor het BBB-project heeft Raymond een aantal keren gevlogen. Details komen in een later artikel in de Waardvogel.

Tegenslag en frustratie

Toen kregen we een aantal mindere jaren door corona, ongelukkige incidenten met de drone en een flink gevoel van onmacht van mijn kant omdat de drone waarmee we vlogen zeer slecht ondersteund werd door de Chinese fabrikant DJI. Ik heb veel tijd en geld verloren aan loze beloftes die gemaakt werden door DJI, ik ben ongeveer twee jaar aan het lijntje gehouden en werd erg gefrustreerd van die situatie. Het kostte niet alleen veel energie maar het belemmerde ook nieuwe ontwikkelingen. Gelukkig is er een aantal keren een (financiële) impuls gegeven door de provincie Zuid-Holland, Louis Bolk en Weidehof. Het staat niet in verhouding tot de vele duizenden uren en uitgaven die ik er de laatste jaren aan heb gependereerd maar ik heb het er graag voor over. En ik ben dan ook nog lang niet klaar met onze ideeën te realiseren!

Made in Holland

Naast het gevoel dat ik niet afhankelijk wilde zijn van een slecht/niet ondersteund product heb ik me erop gericht om op basis van open source drone technologie een flexibel platform van drone en software te maken. Inmiddels heb ik samen met een goede vriend een compleet platform gerealiseerd waarvan ik kan zeggen 'Made in Holland' en niet zoals teveel dingen in onze wereld 'Made in China'. Dit is een enorme investering in tijd en geld geweest - en we zijn voorlopig nog niet klaar - maar er is

nu een werkend prototype van een zelf gebouwde drone met zelf ontwikkeld grondstation om 's morgens vroeg te vliegen, later op de ochtend m.b.v. het dashboard te analyseren en over een aantal jaren nog terug te kunnen kijken naar oude foto's.

Chinese drones in Amerika verboden (eind 2025)

'Koop lokaal!' wordt er regelmatig gezegd over lokaal geproduceerde melk, kaas, eieren, etc. Helemaal mee eens! Heerlijk, bijvoorbeeld die kaas van Adrie van Eijk uit de Vlist! Ik ben daarom blij dat ik inmiddels een platform heb gemaakt dat we zelf hebben verzonnen en ik heb gerealiseerd. Gelukkig wordt er door steeds meer mensen ingezien dat we voorzichtig moeten zijn met technologie uit China (spyware, hacks, spionage, meekijken van beveiligingscamera's, beïnvloeding van onze jeugd, modern kolonialisme, etc. etc). Daarom vind ik ook dat er natuurlijk niet met Chinese drones over Nederlandse weilanden gevlogen moet worden, dat zou toch best dubbel zijn. Gelukkig is er inmiddels in Amerika besloten om het gebruik van DJI drones vanaf eind 2025 te verbieden voor overheidsinstellingen.

Deelname aan project 'Boeren, burgers en buitenbeesten' (BBB)

Een aantal jaar geleden is het ook niet onopgemerkt gebleven dat we hier in de Krimpenerwaard een hele andere aanpak hebben dan op andere locaties in Nederland: vanaf het eerste gesprek aan de tafel - een aantal jaren geleden - bij Weidehof is ons duidelijk gemaakt "We gaan niet het veld in omdat we heel goed weten dat dat iedere keer de kans op broedsucces verkleint!" En dus zijn drone-foto's uitermate geschikt om zonder zulke verstoring zoveel als mogelijk data vast te leggen en later te analyseren. We nemen daarom deel aan het 'Boeren, burgers en buitenbeesten' project onder leiding van Jelmer van Belle van Van Hall Larenstein om met de verzamelde foto's een voorspellend model te maken om - in dit geval - predatie vanaf de grond beter te kunnen voorspellen. Met kleine stappen wordt er op dit moment een zogenaamde Digital Twin gemaakt waarin de kennis van gebiedscoördinatoren, metingen met gezenderde marters, onze dronemetingen en een aantal andere gemeten factoren bij elkaar gecombineerd worden zodat er - op termijn - voorspellingen gemaakt kunnen worden waar (grond)predatoren zich zullen verspreiden. In Friesland voer ik deze winter en komend jaar hiervoor dronevluchten uit om op verschillende manieren het leefgebied in kaart te brengen om de Digital Twin van het 'Boeren, burgers en buitenbeesten' project verder vorm te kunnen geven. Dit is weer een ander gebruik van het drone platform dat in de Krimpenerwaard gestart is.



Bedankt!

Ik ben heel blij dat ik door een klein berichtje in de krant zoveel aardige, enthousiaste, eigengereide 'buurtgenoten' heb kunnen ontmoeten. Henk, Mariëlle, Bernard, piloten, weidewachters en alle andere betrokkenen, ontzettend bedankt dat ik met jullie mooie en interessante gesprekken kan hebben en op stap mocht gaan.

Ik kijk uit naar de toekomst! 🐦

Boven: Nadat er twee ochtenden gevlogen was, hebben we een aantal locaties zeer nauwkeurig terug kunnen vinden. Daarbij stond ik bijna op dit tureluurnest toen Mariëlle opeens zei "Blijf stil staan!". Toen keek ik naar beneden en heb deze foto genomen. We kunnen de locaties steeds preciezer vinden en het doel is om dit soort foto's in de toekomst m.b.v. een drone te maken.

Onder: Arjan Mulder kijkt toe bij het drone-vliegen op zijn land.



Polder Lekkerkerk-West, Bernard de Jong, Jessica Schouten, Erik Olijslager, Koos Konijnenburg, Jannie Monhemius, Gabi Baartman (vervolg 2)

Dit jaar hadden we een bijzondere waarneming: een grote groep zwarte sterns foerageerde regelmatig boven de percelen. Zeker twintig vogels vlogen rond. We hadden dit nog nooit eerder gezien.

En dan was er nog een onverwachte ontmoeting. Bernard tipte ons in de app over een enorme groep reigers en meeuwen langs een van de sloten. Toen ik er heen ging, was ik sprakeloos. Het was een indrukwekkend gezicht! Wat de reden was van deze grote bijeenkomst blijft een raadsel. Op de percelen liepen ondertussen ook 2 jonge gezinnen bergeend. Denk dat ze beide wel 8 jongen hadden die net uit het ei waren gekomen. Ze gingen heel stoer met de hele familie het water in, terwijl de reigers en meeuwen om hen heen vlogen. Gelukkig hebben ze de overtocht veilig gehaald. En later aan de aantallen te zien, denk ik dat de meeste het wel hebben overleefd.

Dit jaar hebben we voor het eerst op een andere manier samengewerkt met Weidehof. Voor beide partijen was het even wennen, maar met goede bedoelingen van beide kanten zijn we aan de slag gegaan. Het was waardevol om aan het einde van het seizoen onder het genot van een kopje koffie en iets lekkers stil te staan bij onze samenwerking. Door elkaars kennis en ervaringen te delen, hebben we veel geleerd en kunnen we ons met z'n allen volgend jaar nog beter inzetten voor de bescherming van onze weidevogels.

We doen dit allemaal voor de toekomst van onze weidevogels. Want de Kievit, de scholekster, de tureluur, de slobbeend, de grutto en alle andere vogels hebben onze hulp keihard nodig. 🐦

Zwarte stern te weinig broedsucces 2024

Max Ossevoort

De zwarte stern is een van de 39 sternsoorten die op onze aardbol voorkomen. Van die 39 worden er 3 soorten, de witwangstern, de witvleugelstern en de zwarte stern, tot de moerassterns gerekend omdat ze in een moerasige omgeving op planten op het water broeden. In de Krimpenerwaard broedde de zwarte stern van nature op 'matten' van krabbenscheer, maar door het verdwijnen van deze matten moeten de zwarte sterns ondersteund worden door het leggen van vlotjes om tot broeden te kunnen komen. Dat heeft wel als voordeel dat de locaties van die vlotjes bekend zijn, waardoor het monitoren gemakkelijker is. Nadelen zijn dat het veel (vrijwilligers-)werk meebrengt en dat er materiaalkosten aan zijn verbonden. Jaarlijks worden door Stichting Het Zuid-Hollands Landschap (ZHL), Weidehof, (voorheen het Agrarisch Collectief Krimpenerwaard ACK) en door de Natuur- en Vogelwerkgroep Krimpenerwaard (NVWK) vlotjes uitgelegd. Overigens worden er ook sporadisch broedsels op natuurlijke vegetatie waargenomen. 🐦

De verslaglegging

In dit verslag worden de resultaten van alle drie de partijen vermeld.

[Tot nu toe publiceerden we deze resultaten in het jaarlijkse Weidevogelverslag, maar in 2024 is er geen Weidevogelverslag verschenen. Er staat een door Weidehof aangepaste versie in hun jaarverslag 2024; red.]

Algemeen

1. Er broeden de laatste jaren 1200 tot 1300 paar zwarte sterns in Nederland. Daarvan broedt bijna een zesde deel in de Krimpenerwaard en dat geeft aan hoe belangrijk onze waard voor deze soort is.

2. Het 'Kansenboek Zwarte Sterns' (QR-code aan einde artikel) geeft aan dat er 250 broedparen in de Krimpenerwaard hun jongen zouden kunnen groot brengen (voedsel, broedgelegenheid en veiligheid). In het Kansenboek verstrekte adviezen zijn voor ons leidend voor de uit te voeren acties. Om 250 broedparen zwarte sterns plaats te bieden moeten er wel ongeveer 750 vlotjes (3 vlotjes voor 1 broedpaar!) worden uitgelegd.

3. Er valt in de hele Krimpenerwaard (nog) voldoende voedsel te halen, dus ook in het westelijke deel. Desondanks liggen de meeste koloniën in de oostelijke helft van de Krimpenerwaard. Dit komt enerzijds omdat in het westen voor zover nog vegetatie aanwezig, veelal krabbenscheer in de sloten voorkomt. Krabbenscheer in de vorm van losse planten biedt weinig bescherming aan de jonge pullen in relatie tot vliegende predatoren zoals kleine mantelmeeuw, zwarte kraai en bruine kiekendief. In de oostelijke helft van de Krimpenerwaard komt veel gele plomp voor. Bij gevaar kunnen de jongen pullen zich onder de bladeren van deze plant verbergen.

4. Het aantal geschikte locaties wordt langzaam minder. Een van de oorzaken is het verdwijnen van gele plomp op geschikte locaties. Dit komt enerzijds door het verwijderen van de gele plomp tijdens het schonen van de sloten en anderzijds doordat de gele plomp wordt aangetast door verontreiniging, maar meer nog door vraat van onder andere de Amerikaanse rivierkreeften. Om de zwarte stern in onze Krimpenerwaard te behouden, moeten er dus maatregelen genomen worden om het verminderen van de gele plompvegetatie tegen te gaan. Een van deze maatregelen is het op geschikte lokaties terugbrengen van de gele plomp.

Resultaten 2024 van de NVWK kolonies

Rook dit jaar zijn door vrijwilligers van de Zwarte stern werkgroep NVWK en een aantal agrariërs de vlotjes voor de zwarte stern weer rond 25 april uitgelegd. Het monitoren vond in de gehele periode slechts een maal per week plaats. De resultaten daarvan worden hieronder per locatie vermeld.

Naam	Vlotjes	Broedparen	Vliegvlugge jongen
Fam. H. Mulder, Westvlisterdijk	33 (21 om 13)	11 (11 om 0)	3

Dit jaar werden de vlotjes door de werkgroep uitgelegd in twee sloten. De vlotjes in de noordelijke sloot bleven wederom onbezet. Het gemiddelde voor de zuidelijke kolonie kwam dit jaar op 0,27 en dat is een stuk minder dan in 2023: toen 1,7!



Naam	Vlotjes	Broedparen	Vliegvlugge jongen
Fam. van Eijk, Oostvlisterdijk 4	31	11	5

De vlotjes werden uitgelegd in een brede met gele plomp bedekte sloot. Dit jaar bleef het aantal broedparen ongeveer gelijk t.o.v. vorig jaar. Met 5 vliegvlugge jongen komt het gemiddelde broedsucces op 0,45 en dat is een stuk lager dan in 2023: toen 15 vlieg vlugge jongen en een broedsucces van 1,5.

Naam	Vlotjes	Broedparen	Vliegvlugge jongen
Fam. G. Oskam, Oostvlisterdijk/Slangenweg	39 (23 om 16)	3	1

Er lagen 2 kolonies met een tussenruimte van ongeveer 300 meter in mooie brede met gele plomp bedekte sloten. De noordelijke kolonie bleef dit jaar onbezet, terwijl de zuidelijke kolonie maar bezet werd door 3 broedparen. In 2023 waren dit totaal nog 32 broedparen met totaal 47 vlieg vlugge jongen! Dit jaar was het gemiddelde broedsucces van 0,33 een echt dieptepunt.

Naam	Vlotjes	Broedparen	Vliegvlugge jongen
L. Kool, Schoonouwen	22 (12 om 10)	5 (1 om 4)	5 (0 om 5)

Er werden wederom op 2 locaties vlotjes uitgelegd in 2 sloten met matige bedekking van gele plomp. Het aantal broedparen was 10 in 2023. Het totaalresultaat van deze locatie komt dit jaar op een gemiddeld broedsucces van 1,0.

Naam	Vlotjes	Broedparen	Vliegvlugge jongen
Fam. M. Verburg, Benedenkerkseweg	31(23 om 9)	14 (14 om 0)	12

De vlotjes worden door de familie Verburg zelf uitgelegd. De 14 bezette vlotjes lagen allemaal in een put, met een gemengde begroeiing van gele plomp en gele lis. Dit jaar produceerden de 14 broedparen 12 vlieg vlugge jongen wat een gemiddeld broedsucces is van 0,85.

Naam	Vlotjes	Broedparen	Vliegvlugge jongen
K. de Jong, Goudseweg	16	8	2

Dit jaar werden 16 i.p.v. 8 vlotjes uitgelegd in de sloot met gele plomp en dat gaf een betere bezetting. De 8 paartjes hebben in ieder geval 2 jongen groot gebracht. Volgend jaar zullen in een sloot meer naar het zuiden ook vlotjes worden uitgelegd. Het gemiddelde broedsucces dit jaar was 0,25.

Naam	Vlotjes	Broedparen	Vliegvlugge jongen
A. de Jong, Westvlisterdijk	31	22	21

De vlotjes werden door de werkgroep samen met Adrie in 2 sloten gelegd (23 om 8) en beide locaties werden bezet. De 22 (10 meer dan vorig jaar) broedparen brachten 21 jongen groot wat het gemiddelde op 0,95 brengt.

Naam	Vlotjes	Broedparen	Vliegvlugge jongen
L. van Herk, Westeinde	24	3	3

De vlotjes liggen in de Molensloot tussen de gele plomp. Het gemiddelde broedsucces komt op 1,0. Voor volgend jaar wordt overwogen om de kolonie te beschermen door een afzetting om daarmee te voorkomen dat bootjes te dicht langs de kolonie varen.



Bij de familie A. van Diemen werden 21 vlotjes uitgelegd, maar helaas werden er, in tegenstelling tot vorig jaar, geen vlotjes bezet. Bij de familie P. Verdoold zijn dit jaar geen vlotjes uitgelegd.

Het totaalresultaat van de NVWK 2024

Aantal vlotjes	Broedparen	Aantal vliegvlugge jongen	Gemiddeld per broedpaar
238	80	54	0,68

Dit jaar zijn er 5 vlotjes meer uitgelegd dan in 2023. Ondanks dat was de bezetting van die vlotjes dit jaar beduidend slechter dan in 2023 (106 broedparen). Het broedsucces in 2024 is het slechtste dat ooit behaald is op de NVWK vlotjes, bekeken over een periode van ruim 20 jaar! Sinds 2019 lag het gemiddelde broedsucces zelfs altijd ruim boven de 1,0 (in topjaar 2023 nog 1,37 met 145 vliegvlugge jongen). Vorig jaar werden alle kolonies voor het eerst rond het vliegvlug worden van de jongen 2 keer per week gemonitord. Dat gaf een veel nauwkeuriger resultaat. Dit jaar werden door omstandigheden de kolonies slechts een keer per week gemonitord. Hierdoor zullen ongetwijfeld vliegvlugge jongen niet geteld zijn, maar desondanks is het gemiddelde broedsucces erg laag.

Resultaten 2024 in de Krimpenerwaard van de ZHL kolonies

Polder Den Hoek, 7 koloniën gemonitord door Adrie Noorlander en Max Ossevoort.

Aantal vlotjes	Broedparen	Aantal vliegvlugge jongen	Gemiddeld per broedpaar
72	24	Onbekend *)	Onbekend

Ondanks een lichte daling van het aantal vlotjes nam het aantal broedparen toe van 17 naar 24 t.o.v. 2023 en dat is positief.

Polder De Nesse, 5 koloniën gemonitord door Max Ossevoort. Dit jaar zijn 4 kolonies bij de broedparentelling geteld met de drone. Deze drone werd kosteloos ingezet door Raymond de Vries van 4D Precisie Natuurbeheer.

Aantal vlotjes	Broedparen	Aantal vliegvlugge jongen	Gemiddeld per broedpaar
53(9, 10,10,12,12)	8 (4,0,3, 1,0)	Onbekend *)	Onbekend

Vier van de vijf koloniën liggen in sloten met Krabbenscheer, 1 sloot heeft geen begroeiing. Van deze 4 koloniën werden slechts 2 kolonies bezet (4 om 1 broedpaar) maar tijdens het broedseizoen weer verlaten. Het aantal vliegvlugge jongen van de vijfde kolonie is onbekend. De slechte bezetting in deze polder is ongeveer hetzelfde als in 2023.

Het totaalresultaat van het ZHL 2024

Aantal vlotjes	Broedparen	Aantal vliegvlugge jongen	Gemiddeld per broedpaar
125	32	Onbekend *)	Niet te bepalen

*) Doordat geen schriftelijke toestemming werd afgegeven om de betreffende terreinen te betreden kon geen monitoring met betrekking tot het tellen van vliegvlugge jongen worden uitgevoerd. Hierdoor is het aantal vliegvlugge jongen onbekend waardoor ook geen gemiddeld broedsucces berekend kon worden. In totaal werden er 59 vlotjes minder uitgelegd dan in 2023 (184). Het totaal aantal broedparen nam toe van 21(2023) naar 32.



Resultaten 2024 van de ACK kolonies

De kolonies zijn gemonitord door Mariëlle Oudenes en Celia Bakker van het ACK (nu Weidehof).

Naam	Vlotjes	Broedparen	Vliegvlugge jongen
Fam. P. Schmidt, Tussenlanen	18	16	15

De vlotjes werden in twee groepen uitgelegd in een brede sloot met volop gele plomp. De sterns wisten al snel de sloot weer te vinden.

De vestiging was succesvol en er werden volop eieren gelegd. In de kuikenfase zijn er drie hoopjes veren van vliegvlugge jongen gevonden op het landpad van de deelnemer. Na onderzoek bleek dat ze gepreedeerd zijn door een vogel. Ook zijn er resten van volwassen sterns gevonden in een nabij gelegen nestkast van een torenvalk. Het broedsucces komt op 0,94 wat aanzienlijk lager is dan voorgaande jaren.

Naam	Vlotjes	Broedparen	Vliegvlugge jongen
J.J. Bos-P. Schmidt, Tussenlanen	8	3	4

Evenals vorig jaar werden vlakbij bovenstaande kolonie 8 vlotjes in de sloot gelegd, waarvan er al spoedig 3 bezet raakten. Het broedsucces van deze kolonie is 1,33.

Naam	Vlotjes	Broedparen	Vliegvlugge jongen
Fam. F. de Jong, Benedenberg	16	3	0

De vlotjes zijn in twee groepen uitgelegd. De sloten liggen dicht bij elkaar. Dit jaar vond uiteindelijk in 1 sloot vestiging van 3 paren plaats. Er is maar 1 broedsel uitgekomen en de 3 pullen waren na 14 dagen verdwenen. Er is daar een groep van maar liefst 26 kraaien gezien.

Naam	Vlotjes	Broedparen	Vliegvlugge jongen
VOF J. en P.G. Slingerland, Opperduit	26	8	16

Vanwege het broedsucces van voorgaande jaren zijn hier op 3 plaatsen vlotjes in de gele plomp uitgelegd. Op 1 van die plaatsen zijn er 8 broedparen gemonitord. Hier was het een drukte van belang met vliegvlugge jongen, ze groeiden voorspoedig op. In totaal zijn er 16 grootgebracht, dat geeft een mooi broedresultaat, namelijk 2,0.

Verder zijn er vlotjes uitgelegd bij M. van Herk, Ammerstol (8), bij M. Steenkamer, Westvlisterdijk (8) bij J. Aantjes, Westvlisterdijk (8), bij Schep Holsteins b.v., Bovenberg (10), bij J. Bos, Tussenlanen (8), bij P. Schmidt-VOF van Wijngaarden, Tussenlanen (6), bij VOF M.& A.& F. de Vries, Benedenheul (8), bij VOF Boogaert-Heikoop (8), bij A. Vonk-Noordegraaf, IJsseldijk-Noord (8) en bij J. Vonk-Noordegraaf, IJsseldijk-Noord (8). Deze vlotjes werden echter niet bezet.

Het totaalresultaat van het ACK 2024

Aantal vlotjes	Broedparen	Aantal vliegvlugge jongen	Gemiddeld per broedpaar
148	30	38	1,27

Het totaalresultaat van alle door de NWWK, het ACK en het ZHL uitgelegde vlotjes

Aantal vlotjes	Broedparen	Aantal vliegvlugge jongen	Gemiddeld per broedpaar
511	142 (incl. ZHL 32)	92 (alleen ACK en NWWK)	110:92= 0,57*)

*) Het gemiddeld broedsucces is, door het ontbreken van gegevens over vliegvlugge jongen van het ZHL, alleen berekend voor de kolonies van de NWWK en het ACK.

Afronding

1. Er zijn 84 vlotjes (ZHL -59, ACK -30, NWWK +5) minder uitgelegd dan in 2023. Het aantal broedparen was 142 wat 28 minder was dan vorig jaar. Het aantal vliegvlugge jongen was 113 minder dan in 2023.

2. De zwarte stern heeft een gemiddelde nodig van 0,78 vlieg vlug jong per broedpaar om de populatie in stand te houden. Met een totaal gemiddeld broedsucces van 0,57 zitten we daar dit jaar ver onder. Het jaar 2024 was hierdoor in de Krimpenerwaard een rampjaar voor de zwarte stern.

3. Inzet van een drone door Raymond de Vries van 4D Precisie Natuurbeheer blijkt een uitstekende methode om de broedparentelling voor de zwarte stern uit te voeren. Met name waar restricties van monitoring gelden en de kolonies erg ver van de wegen vandaan liggen. De vogels blijven rustig op hun nest zitten tijdens het overvliegen, waardoor enerzijds de mate van verstoring wordt verlaagd en anderzijds een nauwkeurigere score bereikt kan worden.

Ik wil het ACK, het ZHL, alle meewerkende boeren, alle vrijwilligers van de zwarte stern werkgroep, en ook Raymond de Vries van 4D Precisie Natuurbeheer ook dit jaar weer bedanken voor hun inzet waardoor we gezamenlijk deze resultaten hebben kunnen behalen. Laten we hopen dat de resultaten in 2025 weer op het in 2023 behaalde niveau uit komen.



QR-code naar
het Kansenboek
Zwarte Stern

Vermoede broedgevallen

Mocht u vermoedens hebben over eventuele broedgevallen van zwarte sterns, bv. op natuurlijk materiaal, dan wordt u verzocht contact hierover op te nemen met hetzij Wim Sloof, 06 - 18242683, hetzij Max Ossevoort, 0182 - 359778 of 06 - 58870179. Zij kunnen deze broedparen dan in voorkomend geval monitoren. 🐦

Te weinig gruttojongen

Vogelbescherming.nl/actueel/bericht/veel-te-weinig-jonge-gruttos-in-2024, 26 november 2024

PERSBERICHT

In het broedseizoen van 2024 kwamen heel weinig jonge grutto's groot: naar schatting slechts vierduizend. Het was waarschijnlijk het slechtste broedseizoen sinds 2012. In de zomer zagen vogeltellers opvallend weinig jonge grutto's op verzamelplaatsen.

Sinds 2012 doen de Rijksuniversiteit Groningen en Sovon Vogelonderzoek Nederland, geholpen door tientallen vrijwilligers onder leiding van gruttokenner Gerrit Gerritsen, onderzoek naar het broedsucces van de in Nederland broedende grutto's. Hiervoor worden na het broedseizoen grutto's geteld en uitgesplitst naar jong en volwassen; ook wordt het aantal geringde grutto's geteld. Omdat bekend is hoeveel jonge grutto's in het voorjaar worden voorzien van kleurringen voor onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen, kan met tellingen van juveniele vogels mét en zonder ringen een schatting gemaakt worden van het uitvliessucces. Dit resulteert in een jaarlijkse schatting van het aantal jonge grutto's dat 'vliegvlug' is geworden.

Het aantal van ongeveer 4000 grootgebrachte jonge grutto's is laag en duidelijk onder het gemiddelde. Dit is teleurstellend, omdat de jaren 2021 t/m 2023 wat beter waren en de jongenproductie vorig jaar mogelijk voldoende was om de huidige populatie in stand te houden. Naar schatting broeden er nog 26.000 – 27.000 broedparen van de grutto in Nederland. Om de populatie op dat peil te houden, zouden er drie keer zoveel jongen groot moeten worden als nu is gebeurd. Geen broedseizoen is hetzelfde bij weidevogels, zo blijkt maar weer. Zo was het voorjaar van 2024 bijzonder nat en koud. Regen zorgt voor onderkoeling van kuikens en voor minder beschikbare insecten, waardoor kuikens eerder sterven. Gruttokuikens leven in de eerste weken na het uitkomen immers vooral van insecten, en die moeten ruim voorradig zijn.

Predatie en intensieve landbouw

Ook waren er weinig veldmuizen in veel gebieden, waardoor er dit jaar meer predatie was op eieren en jonge weidevogels door muizeneters zoals marterachtigen en roofvogels. Het is overigens een bekend verschijnsel dat predatiedruk op steltlopers als de grutto schommelt van jaar op jaar. Volgend jaar zou wel eens een goed muizenjaar kunnen zijn en dan zal de predatiedruk op weidevogels ook lager zijn.

Afgezien van deze jaareffecten eist ook het intensieve agrarische gebruik van grote delen van het grasland voortdurend zijn tol. De overlevingskansen voor jonge grutto's zijn in bijna alle jaren en in veel gebieden te laag. Natte graslanden met bloemen en kruiden waar kuikens makkelijk veel voedsel vinden, zijn schaars en liggen versnipperd in het landschap. Ook vallen er nog steeds veel slachtoffers bij het maaien. Of kort daarna, omdat kuikens geen voedsel en dekking meer kunnen vinden en daardoor veel kwetsbaarder worden voor predatie.

Inbreukprocedure

De lage reproductie van grutto's is tekenend voor de zorgelijke toestand van de populatie grutto's en andere weidevogels. Het heeft er toe geleid dat de Europese Commissie een zogenoemde 'inbreukprocedure' is begonnen, omdat Nederland zich niet houdt aan de verplichtingen van de Vogelrichtlijn. Die vereisen dat ons land de nodige maatregelen treft om de achteruitgang te stoppen en populaties van de grutto en andere weidevogels te herstellen tot een gezond niveau. Dat betekent onder meer dat de broedgebieden goed beschermd moeten worden en dat een deel daarvan als Natura 2000-gebied wordt aangewezen.

Aanvalsplan Grutto en degelijk ANLb

Een groot deel van de populaties weidevogels leeft in boerenland. Boeren kunnen daarom een belangrijke bijdrage leveren aan het creëren van goed leefgebied. Gelukkig zijn er tal van boeren die aan weidevogelbeheer doen of deze ambitie hebben, maar het schort voor hen nog altijd aan een goed verdienmodel. Het Aanvalsplan Grutto biedt daarvoor de handvatten. Daarnaast moet het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) marktconform en doelgericht zijn, maar bovendien ook langjarig inzetbaar zijn. Dit geeft boeren op lange termijn zekerheid.

Bron: Schekkerman H., Gerritsen G.J. & Hooijmeijer J. 2024. Jonge Grutto's in Nederland in 2024: een aantalsschatting op basis van kleuringdichtheden. Sovon-rapport 2024/76. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

'Stikstofbeleid stap voor stap', grutto beter beschermd

NOS Nieuws vrijdag 29 november 2024, 16:24 Aangepast vrijdag 29 november, 18:49

PERSBERICHT

Van de 5 miljard euro die het kabinet uittrekt voor de agrarische sector, wordt voorlopig 1,25 tot 2,5 miljard gereserveerd voor boeren die vrijwillig met hun bedrijf stoppen. Eenzelfde bedrag wordt uitgetrokken voor innovatie van de sector. De precieze bedragen zijn nog onbekend.

Minister Wiersma erkent dat er ook na vandaag nog veel dingen op het gebied van stikstof en natuur nader moeten worden uitgewerkt en dat nog veel overleg nodig is: "Het is stapje voor stapje. Volgend jaar rondom de voorjaarsbegroting zullen we weer een stap verder zijn." Eerder werd ook al iets meer bekend over de behandeling van 'PAS-melders'.

Er gaat ook 500 miljoen euro naar de natuur. Dat geld is onder meer bestemd om weidevogels, zoals de grutto, te beschermen. Het totale aantal hectares boerenland voor zogenoemd agrarisch natuurbeheer wordt bijna verdrievoudigd.

Eerder kondigde de Europese Commissie stappen tegen Nederland aan omdat ons land onvoldoende doet om weidevogels te beschermen. Het aantal grutto's is fors afgenomen.

Staatssecretaris Rummenie wil boeren die hun land aantrekkelijker maken voor grutto's belonen. Hij spreekt van een langjarige en marktconforme vergoeding voor de bijdrage van boeren aan het landschap en aan het behoud en de versterking van de biodiversiteit.

Maar nieuwe natuurgebieden wil Rummenie niet. Daar is volgens hem in het dichtbevolkte Nederland geen ruimte voor.

Hij wil ook roofdieren zoals steenmarters bestrijden. Tot slot wil de staatssecretaris grutto's uitzetten in bestaande natuurgebieden en hij gaat ook kijken of in bepaalde gebieden eieren van grutto's in machines kunnen worden uitgebroed en dus niet worden opgegeten door andere dieren: "Ik wil gewoon alles inzetten wat kan."



Uw kaas van Toos en Klaas,
Ouderkerk a/d IJssel, 0180-682019

We staan op de weekmarkten:

Dinsdag : Krimpen a/d IJssel
Woensdag : Schoonhoven
Donderdag : Capelle a/d IJssel
Vrijdag : IJsselstein



Voor al uw boekhoudzaken, belastingadviezen, belastingaangiften
en loonadministraties

Ook over uw privé-aangiften geven wij u graag advies.

Meidoornstraat 3-F
2861 VH BERGAMBACHT

Telefoon: 0182 - 351240
E-mail: info@verwaaladministratie.nl

Reguliere en complementaire kijk op het bewegingsapparaat



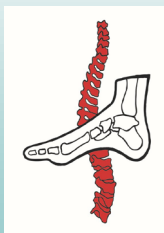
Arthrokinematika & IPC

Behandelcentra voor chronische rug-, heup-, knie- en voetklachten met de Dr. R. Bourdiol-methode. We zijn aangesloten bij diverse beroepsverenigingen, o.a. het Kwaliteitsregister Paramedici en Kabiz.

De zorgverzekeraars vergoeden behandelingen en therapiezolen vanuit aanvullende pakketten. Voor nadere informatie zie www.voet-statiek.nl.

Praktijkadressen:

Vrijhof 13, 2923 BR Krimpen aan den IJssel
Oostmaaslaan 33a-35a, 3063 AN Rotterdam
Telefoon: 0180-51 42 91 en 010-212 27 30



't Groenehart



tuin & parktechniek
onderhoud & reparatie van alle merken

Piet van Oosterom

tel: 06-11 38 16 34

Benedenkerkseweg 41a
2821LA Stolwijk

www.groenehart-tuinenparktechniek.nl

Uw Stiga dealer voor de
Krimpenerwaard



„De Veerstalhoeve“

Boerderijwinkel voor:

Fam. Van Drunen
Gouderakse Tiendweg 99
2831 KA Gouderak
Tel.: 0182-521646
Email: Henk.van.Drunen@deveerstalhoeve.nl

- * Vlees (pakketten)
- * Boerenkaas
- * Ambachtelijke producten

Openingstijden: op dinsdag / woensdag en vrijdag van 14.00 tot 18.00 uur en op zaterdag van 09.00 tot 15.00 uur.

In onze boerderijwinkel verkopen we vlees van eigen gefokt vee. De kalfjes die bij ons komen hebben het 1e halve levensjaar bij hun moeder gelopen. Daarna lopen de dieren 's zomers in het weiland. Voor de weilanden zijn overeenkomsten gesloten met de landelijke overheid voor botanisch- en weidevogelbeheer. Door dit beheer ontstaat een gevarieerd grasland. 's Winters lopen de dieren los in de stal, waar ze alleen eigen gewonnen kuilgras krijgen. Zo groeien ze op een natuurlijke wijze tot ze groot genoeg zijn om te slachten.

Wij dragen graag een steentje bij.
Dat is het idee.



Rabobank Krimpenerwaard ondersteunt uw vereniging.

Rabobank. Een bank met ideeën.



Rabobank

www.rabobankkrimpenerwaard.nl

Pijn aan uw hand of pols?
Wij bij Kliniek Voor de Hand helpen u graag!



Verzekerde zorg zonder wachtlijst!
Bel 0348-214016 of mail info@voordehand.nl



In het prachtige Berkenwoude,
in het hart van de Krimpenerwaard,
ligt Cultureel Centrum De Zwaan.

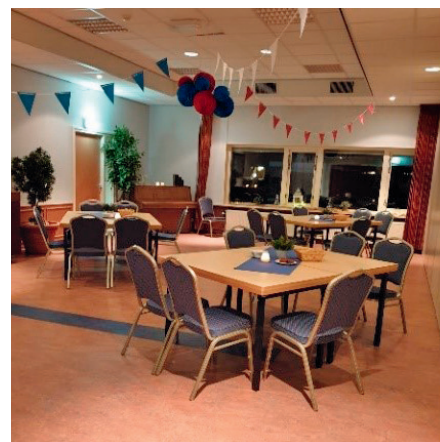
Of het nu gaat om een buffet, lunch,
diner of borrel in een versierde zaal in
De Zwaan of bij u thuis, vraag gerust
naar de vele mogelijkheden.

U kunt contact met ons opnemen
door een mail te sturen naar
dezwaanberkenwoude@gmail.com,
of bel naar 0182-362546
of 06-53214225.

Wij zijn geopend voor de afhaalmaaltijden en snacks op vrijdag en zaterdag
van 17.00 tot 20.00 uur. De Zwaan, Kerkweg 2 te Berkenwoude.
Neem voor de overige activiteiten een kijkje op onze website:
www.dezwaanberkenwoude.nl



Met veel passie bereiden Marjan en
Corrie zo veel en zo vers als mogelijk
vanuit de keuken van De Zwaan.



De zalen in De Zwaan zijn in te richten
voor verjaardagen, vergaderingen,
jubilea, diners, lunches.
Lunches en diners serveren wij
à la carte of in buffetvorm.